

ĐẠI HỌC Y DƯỢC TP. HỒ CHÍ MINH BỘ MÔN NỘI TỔNG QUÁT

BÀI GIẢNG

ĐIỆN TÂM ĐỒ CƠ BẢN

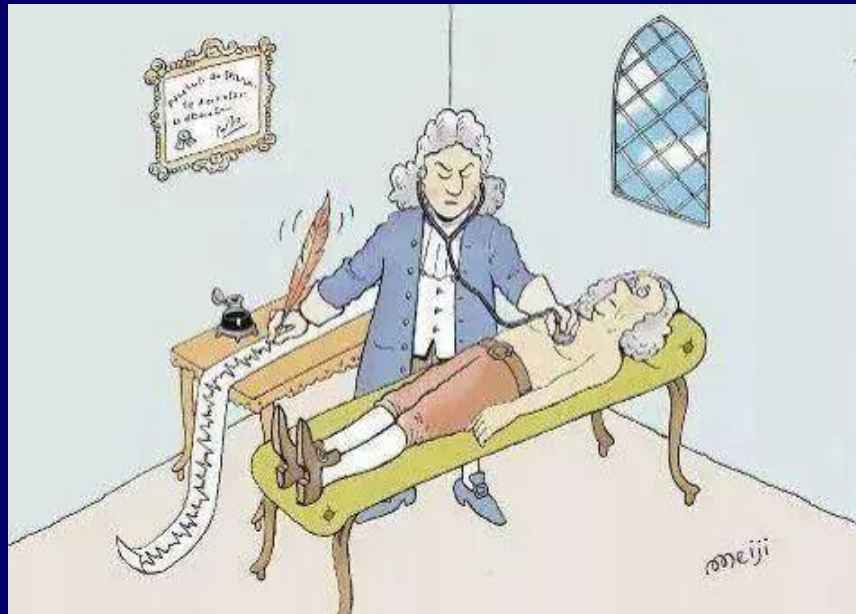
BS CK1 TRẦN THANH TUẤN

Đối tượng : sinh viên Y khoa

TP. Hồ Chí Minh - 2014

GIỚI THIỆU

- ECG tâm đồ là một phương tiện quan trọng trong tim mạch giúp chẩn đoán các bệnh lý về rối loạn nhịp tim và những bất thường về cấu trúc.
- Để đọc ECG một cách chính xác và đầy đủ cần phải có cách tiếp cận thích hợp.

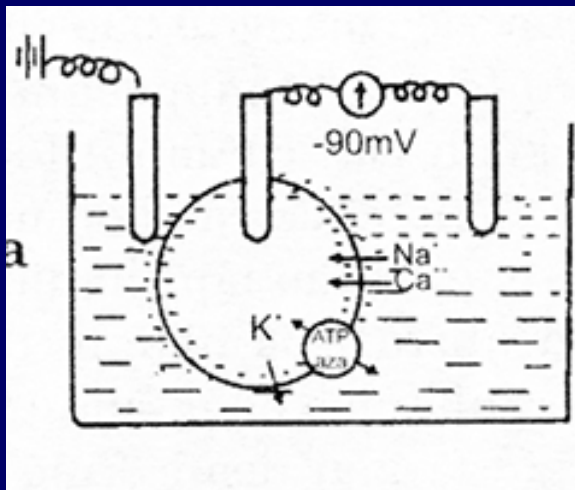
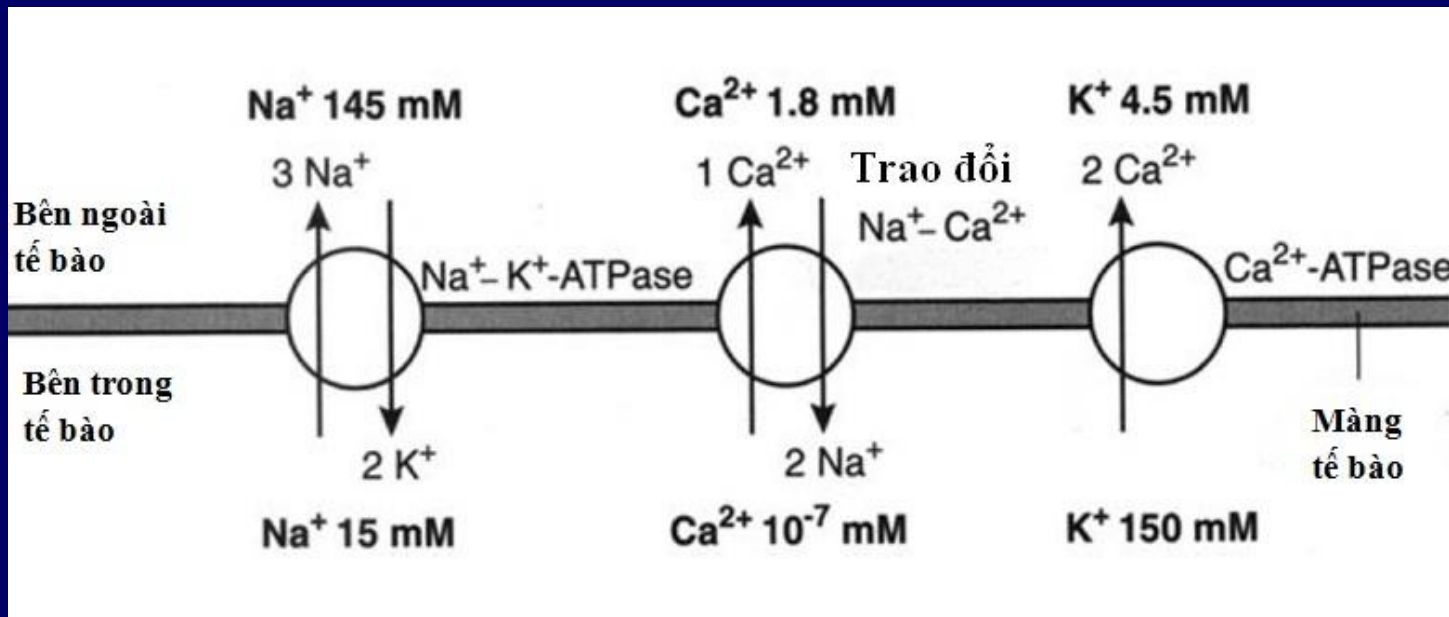

MỤC TIÊU

---

1. Hoạt động điện và sự dẫn truyền điện trong tim
2. Các bước phân tích một ECG
3. Nhận được một số rối loạn, bất thường thường gặp trên ECG.

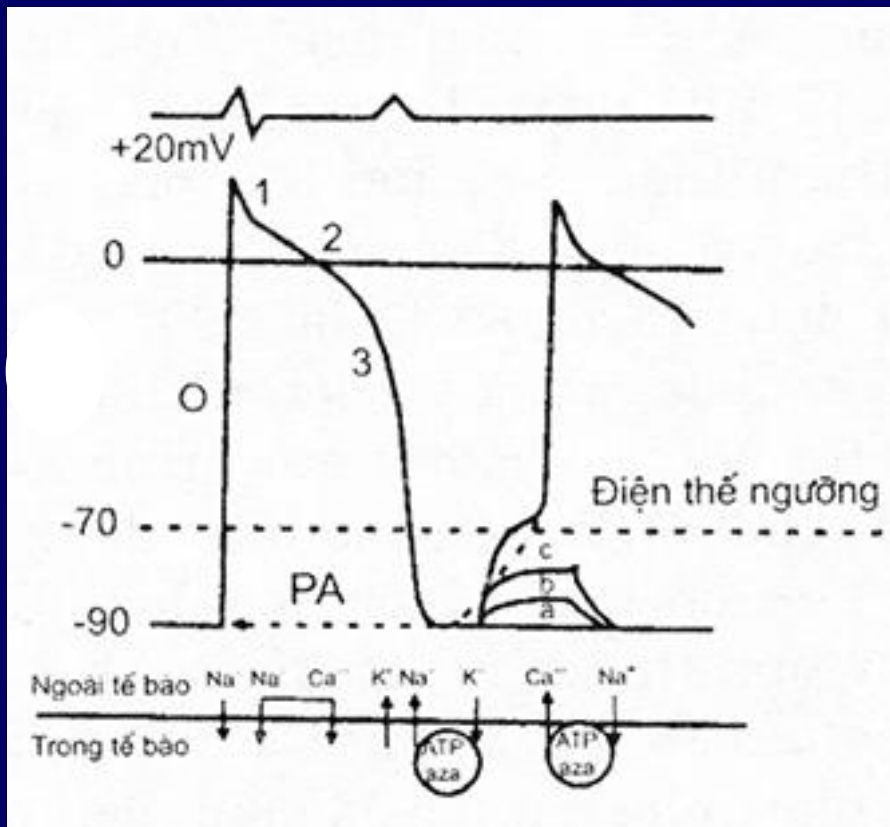
HỌAT ĐỘNG ĐIỆN CỦA CƠ TIM

- Liên quan đến các ion Natri, Kali, canxi.
- Do sự chênh lệch nồng độ hai bên màng tạo nên hiệu điện thế giữa hai bên màng. (Điện thế nghỉ)

HOẠT ĐỘNG ĐIỆN CỦA CƠ TIM

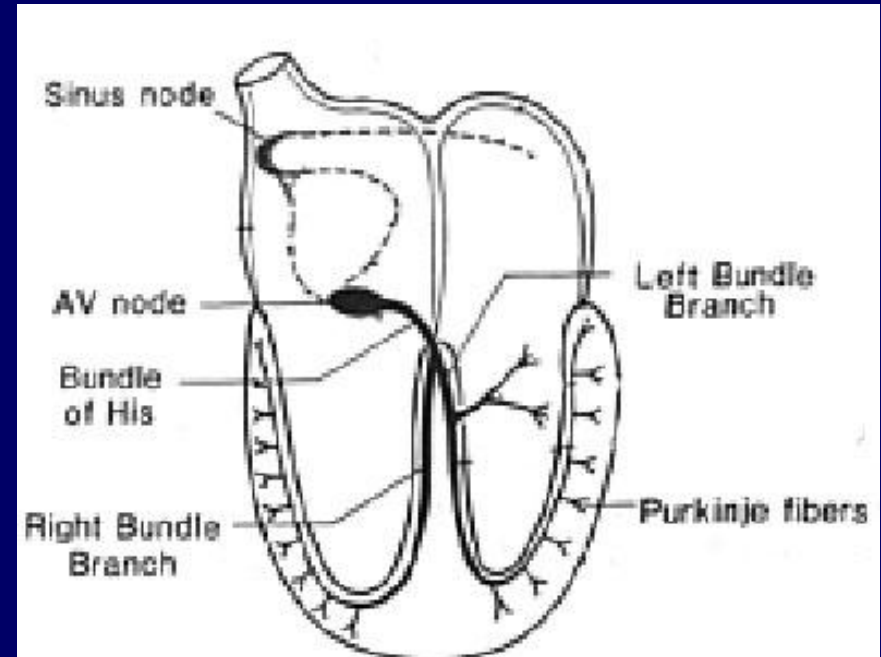
- Sự di chuyển qua lại hai bên màng của các ion tạo nên điện thế động.

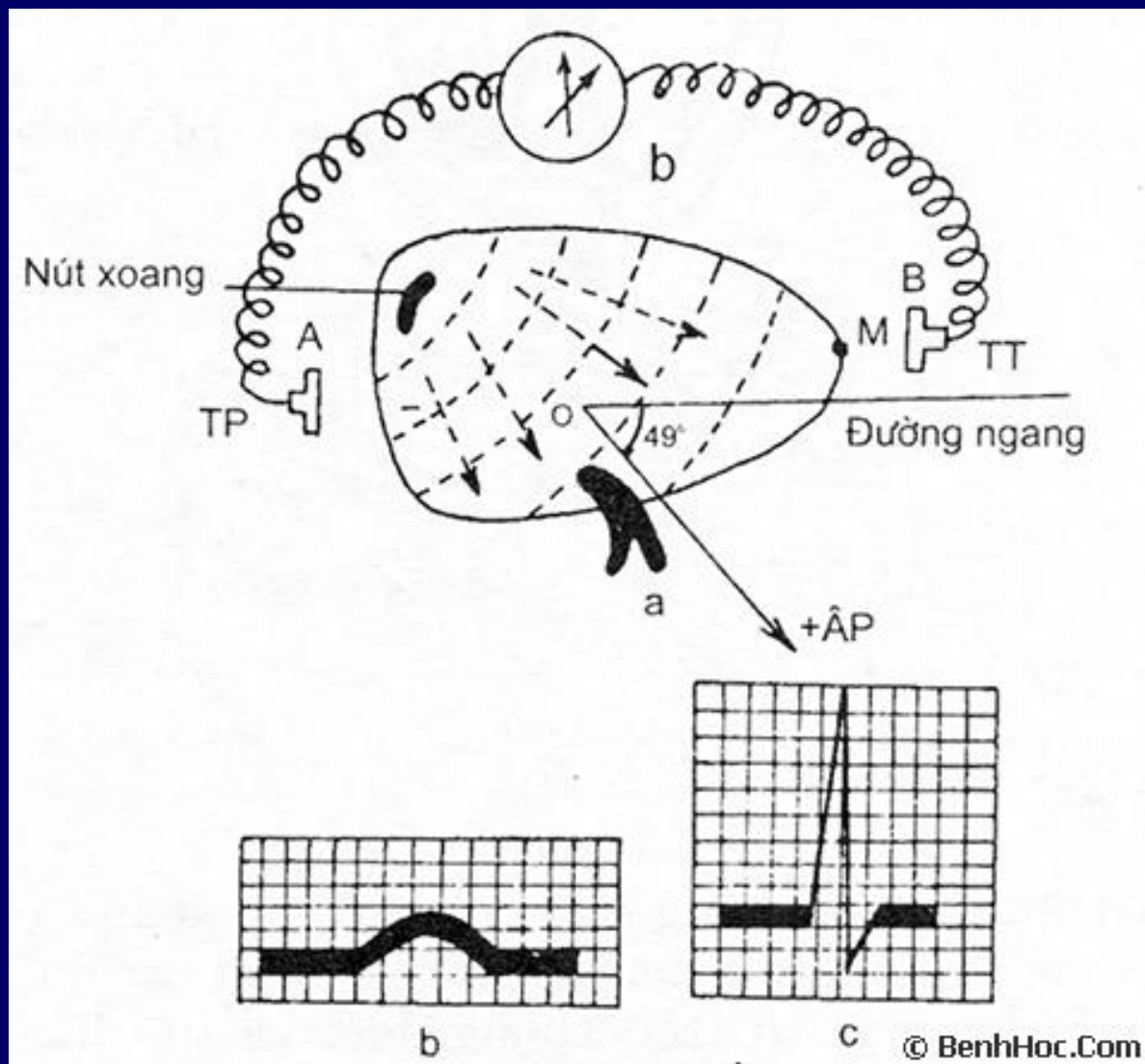
- Pha 0: Natri xâm nhập vào trong tế bào với số lượng lớn
- Pha 1
- Pha 2: canxi vào tế bào với tốc độ chậm
- Pha 3: Kali ra ngoài tế bào. Cuối pha 3, bơm Natri ra ngoài đưa Kali vào trong tế bào
- Pha 4: Điện thế nghỉ

ĐƯỜNG DẪN TRUYỀN TRONG TIM

- Giúp dẫn truyền xung động khắp tim
- Bao gồm:
  - Đường dẫn truyền trong nhĩ
  - Bộ nối nhĩ thất
  - Nút nhĩ thất
  - Bó His
  - Các nhánh
  - Mạng Purkinje

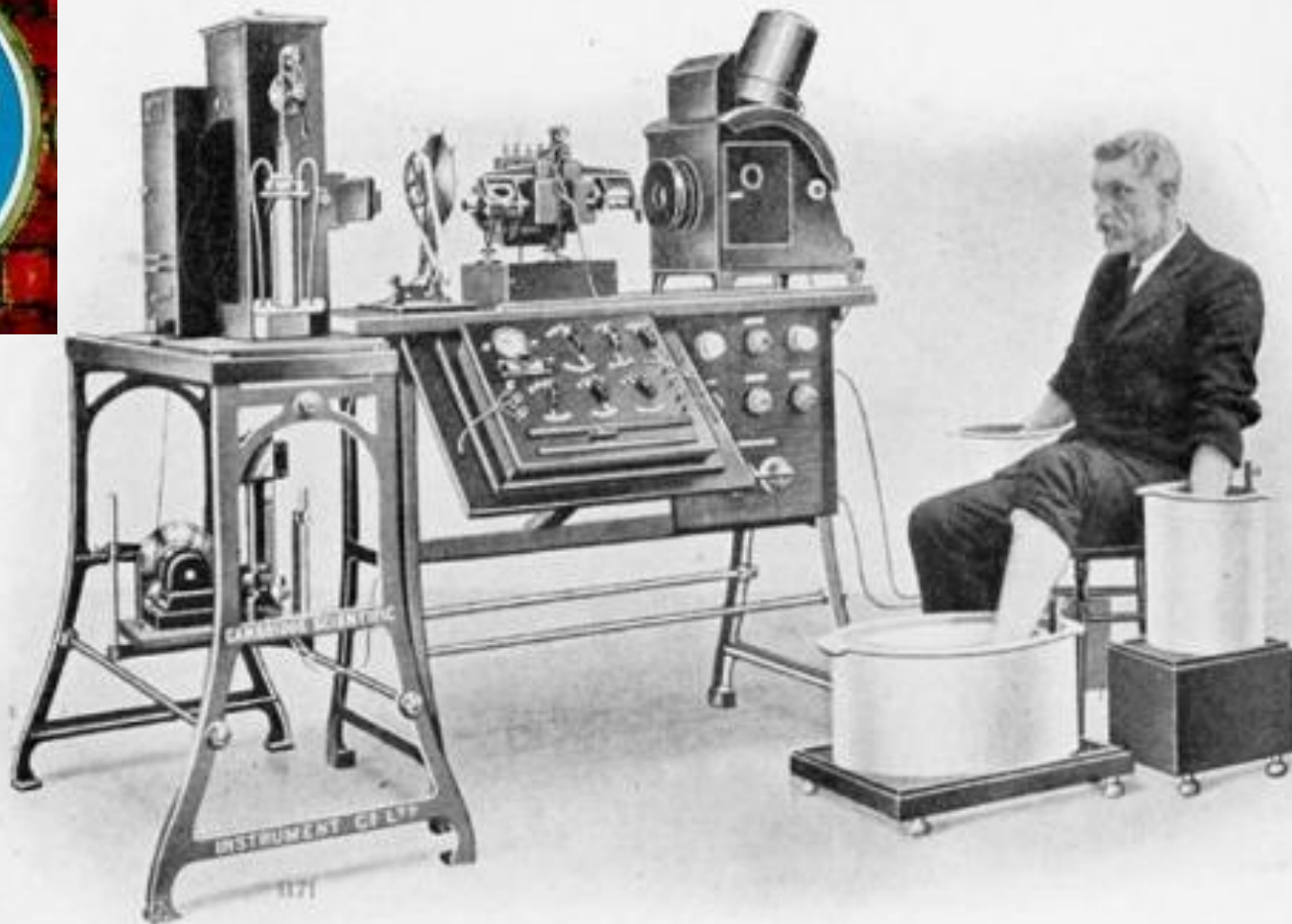

GHI ĐIỆN TIM – ĐIỆN CỰC

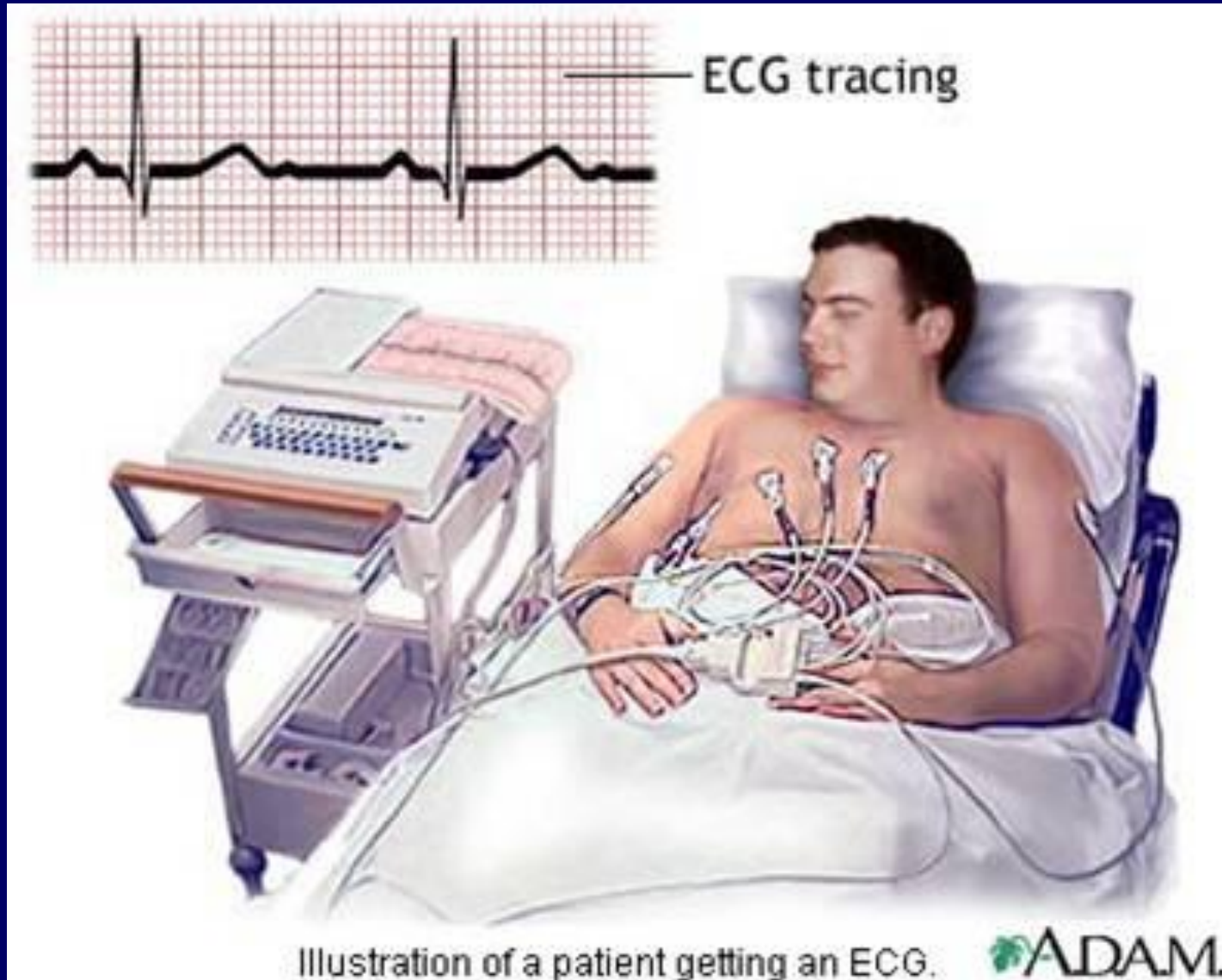
GHI ĐIỆN TIM – LỊCH SỬ

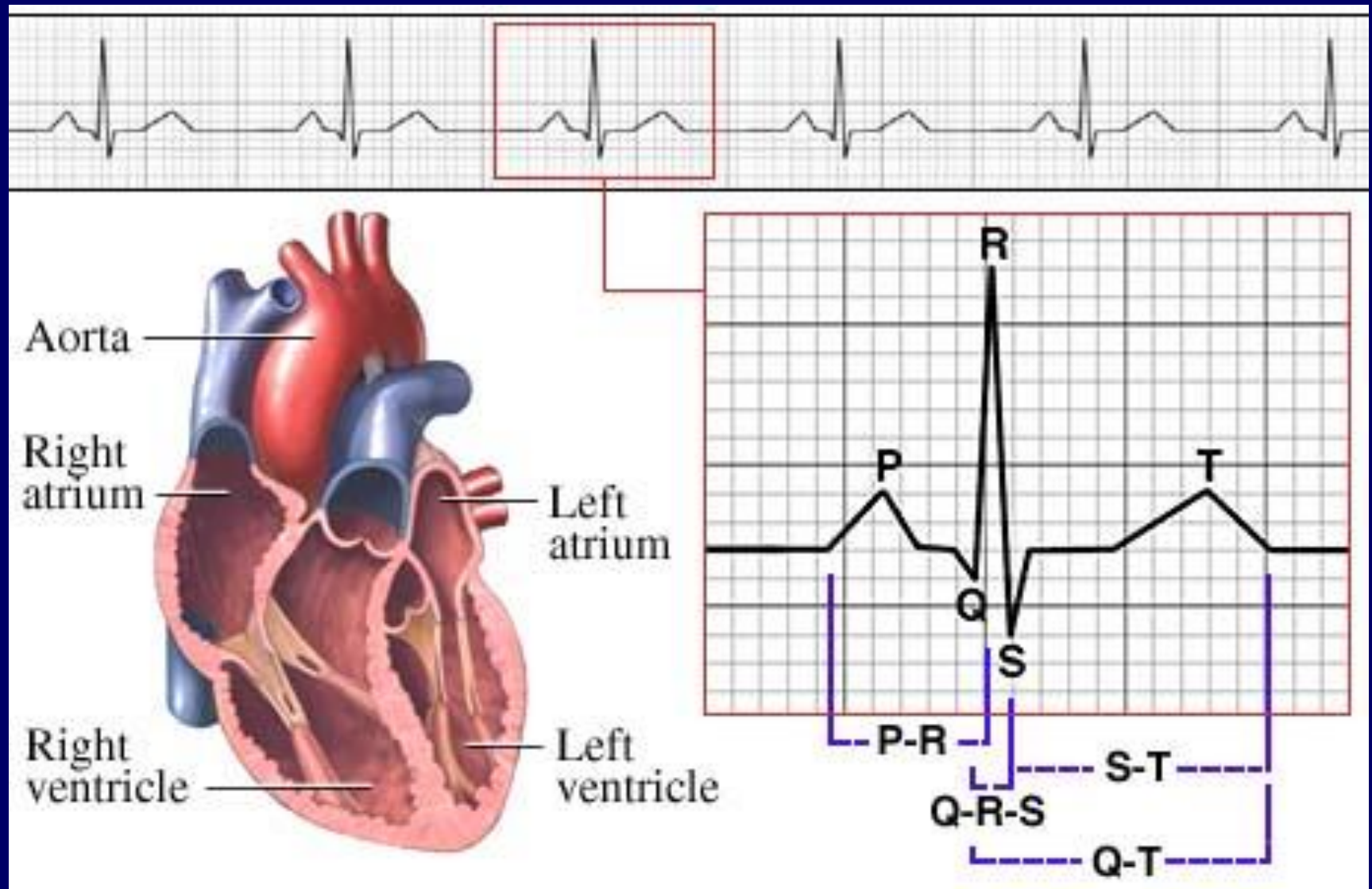
PHOTOGRAPH OF A COMPLETE ELECTROCARDIOGRAPH, SHOWING THE MANNER IN WHICH THE ELECTRODES ARE ATTACHED TO THE PATIENT, IN THIS CASE THE HANDS AND ONE FOOT BEING IMMERSED IN JARS OF SALT SOLUTION

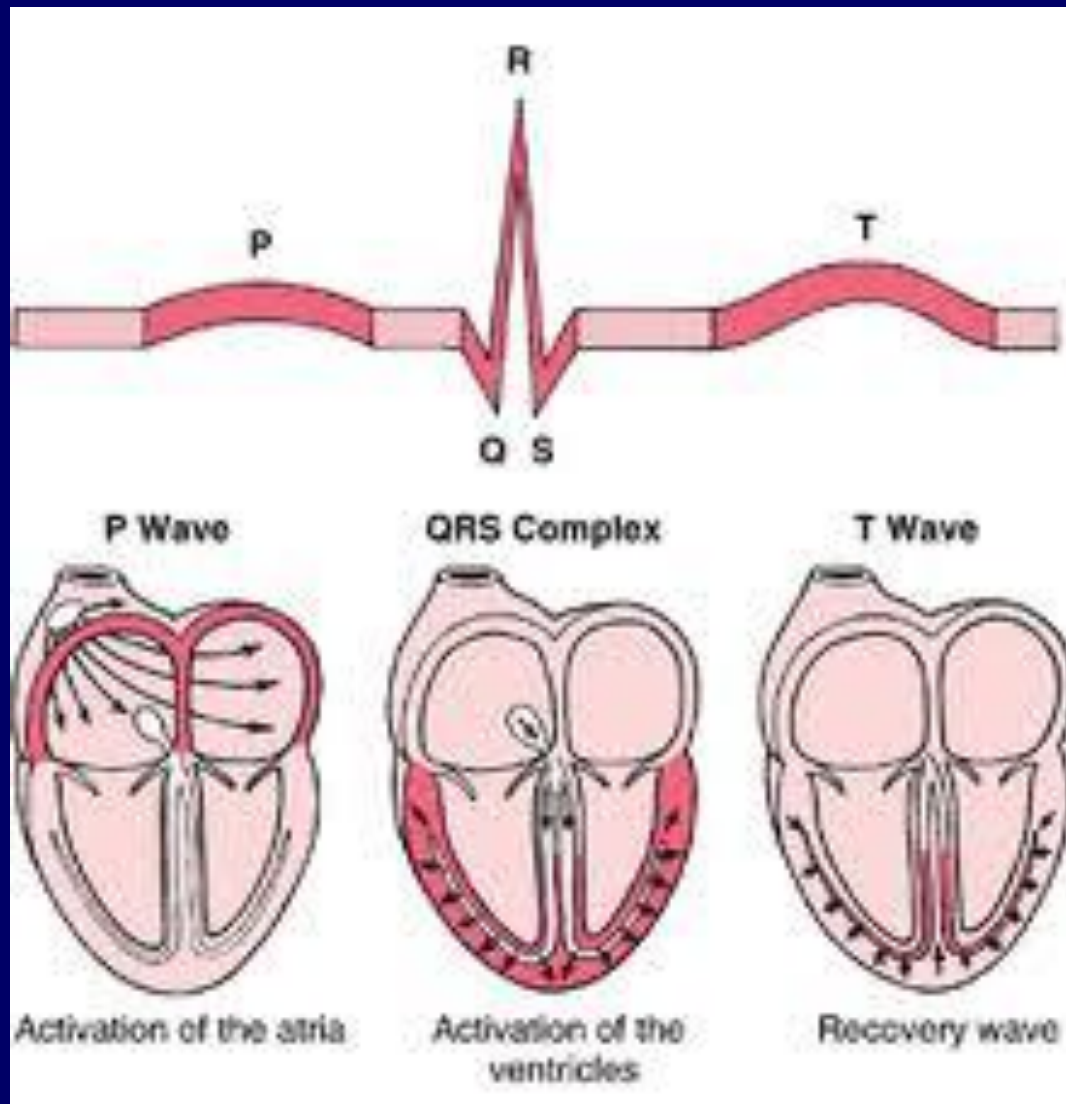
GHI ĐIỆN TIM – NGÀY NAY

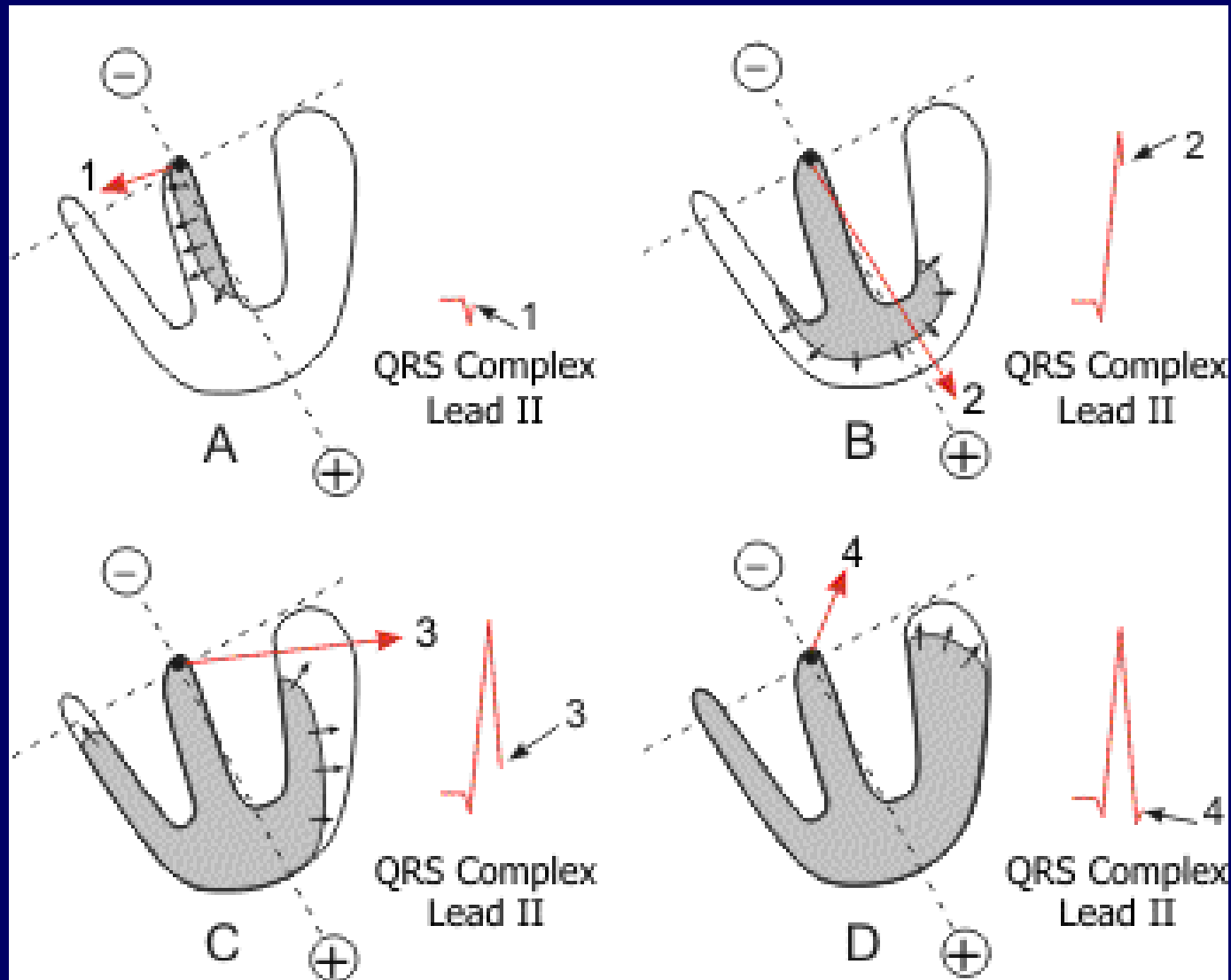
HÌNH ẢNH ĐIỆN TIM

SỰ TẠO THÀNH PHỨC BỘ SÓNG

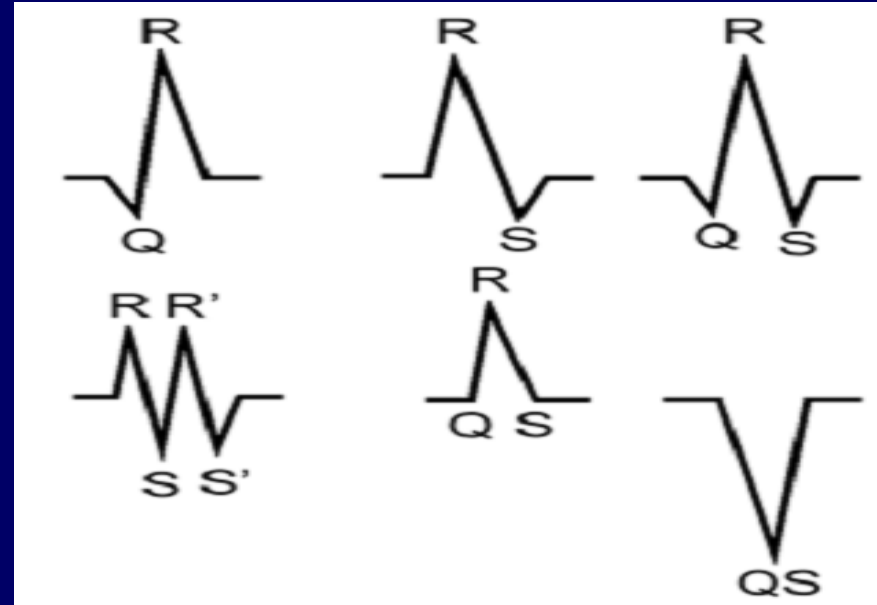

SỰ TẠO THÀNH PHỨC BỘ SÓNG

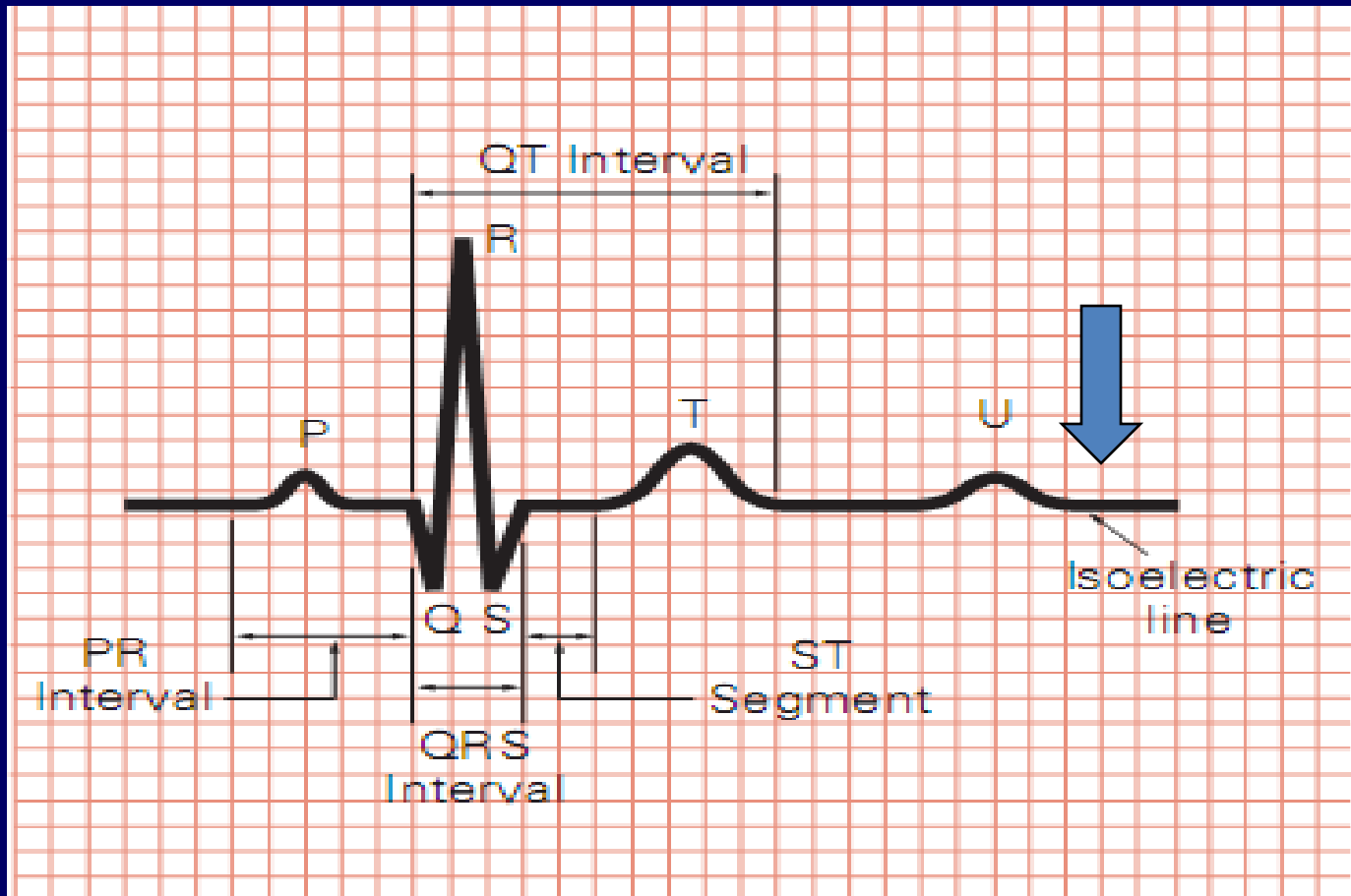
QUI ƯỚC

- Sóng Dương đầu tiên là R
- Sóng âm trước sóng R là sóng Q
- Sóng âm đầu tiên sau sóng R là sóng S
- Sóng dương sau sóng R là sóng R'
- Sóng âm sau sóng R' là S'
- Không có sóng R là sóng QS

QUI ƯỚC

- Đường đẳng điện đoạn T – P: cuối sóng T đầu sóng P.

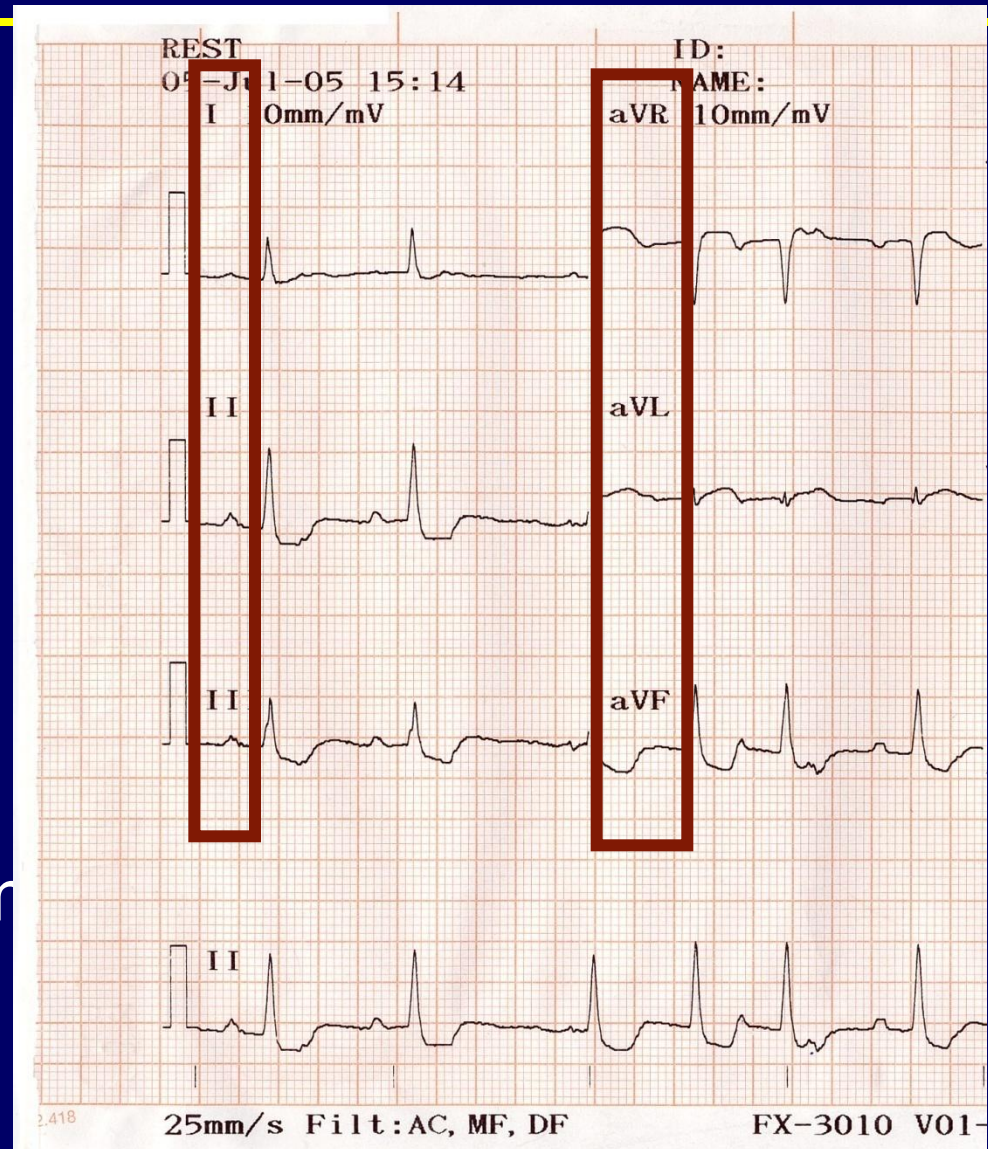
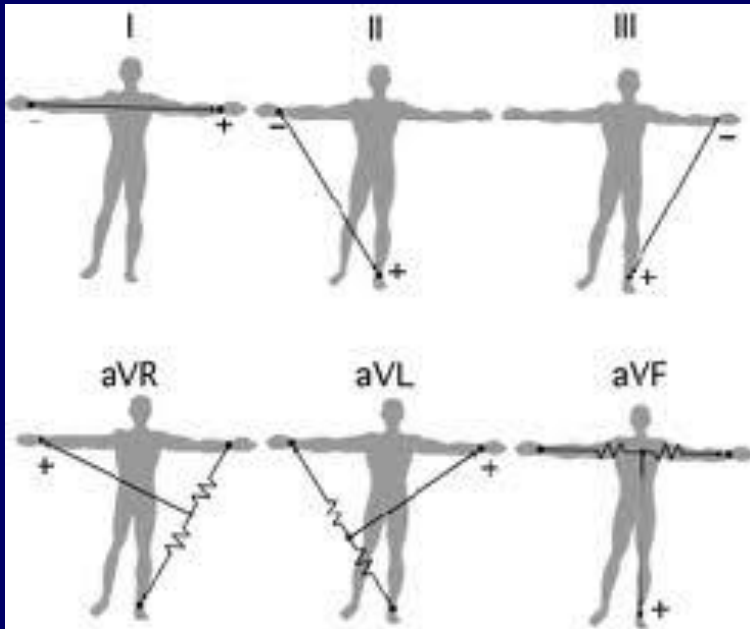
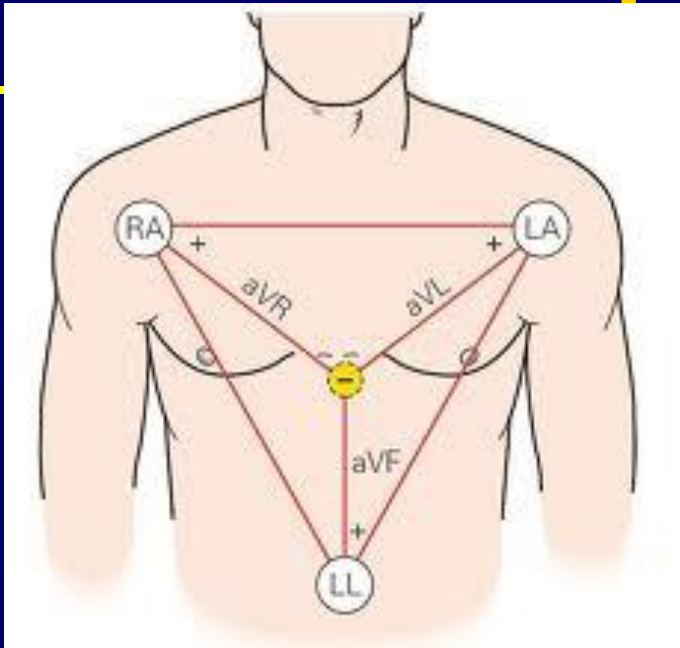
CHUYỂN ĐẠO

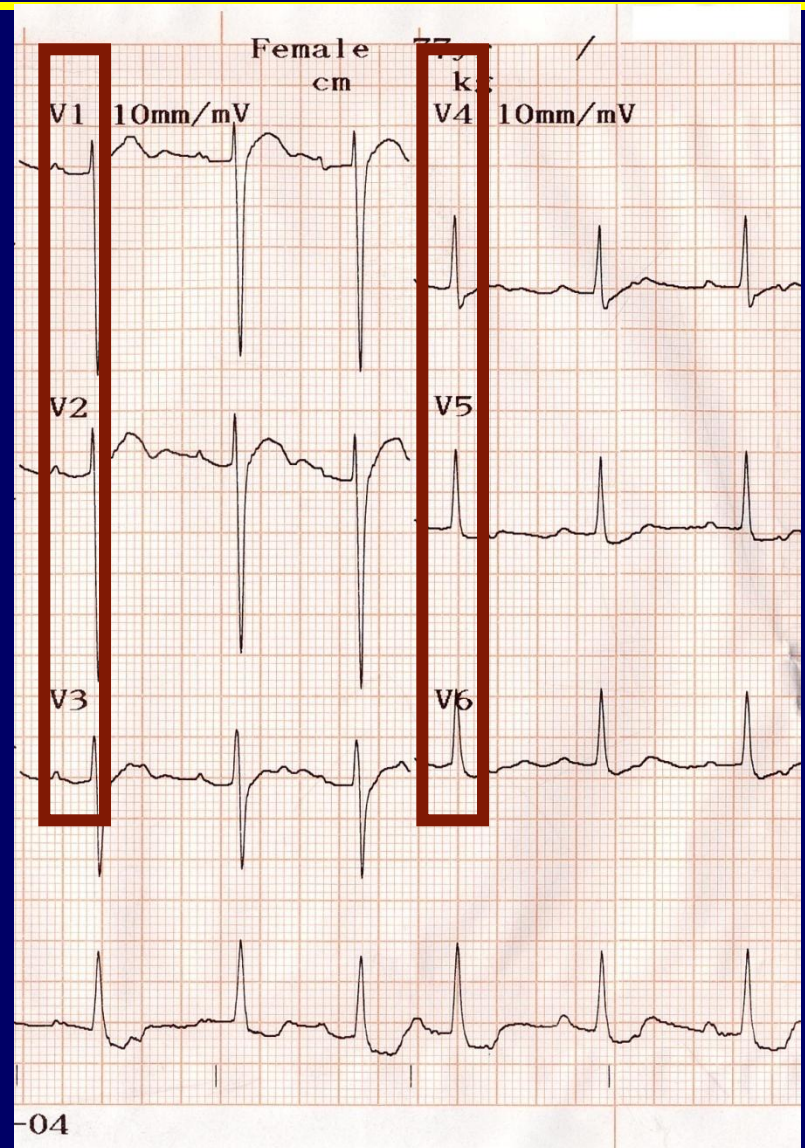
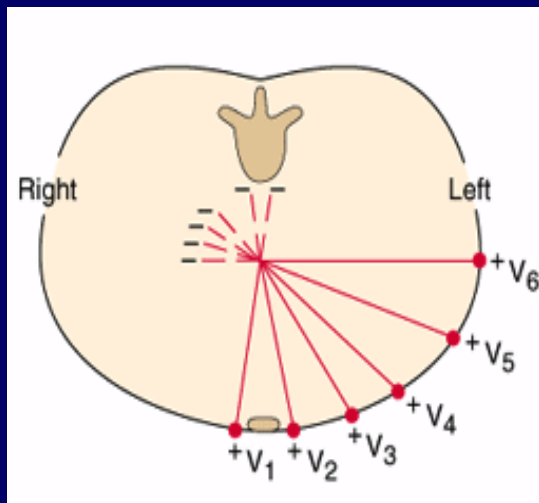
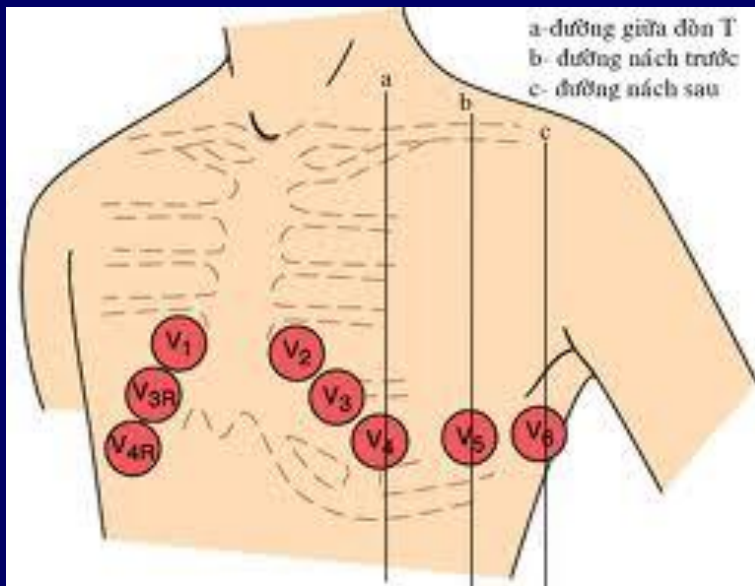
- Giúp khảo sát tìm ở các vị trí khác nhau
- Chuyển đạo trước ngực
- Chuyển đạo ngoại vi

CHUYỂN ĐẠO NGOẠI VI

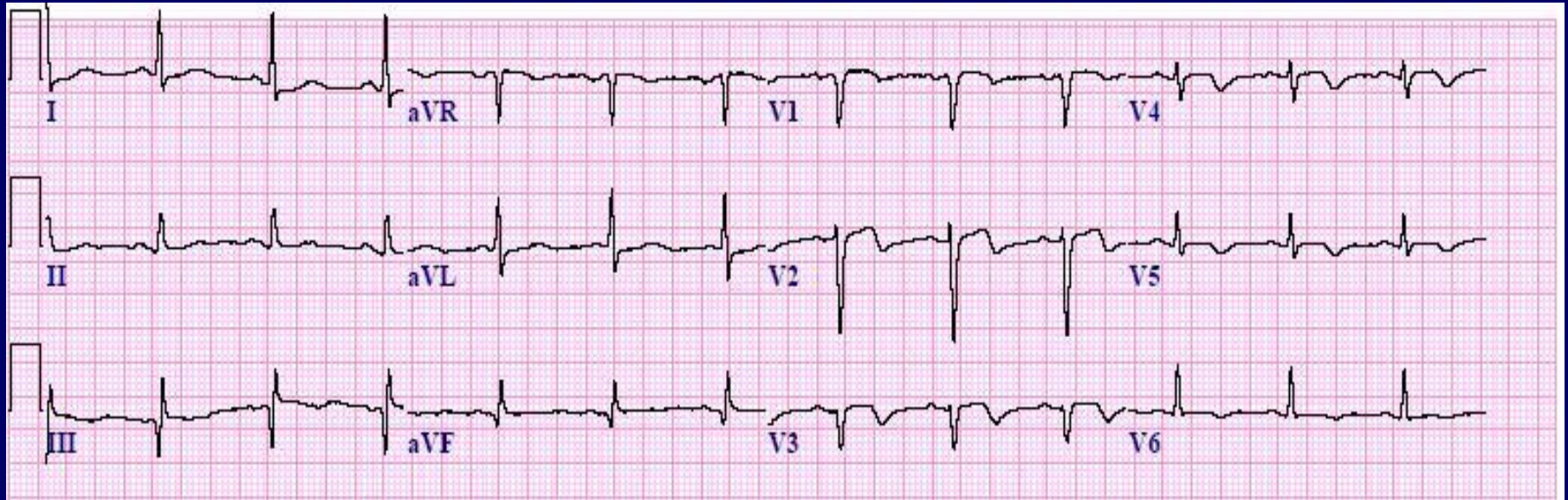

CHUYỂN ĐẠO TRƯỚC NGỰC

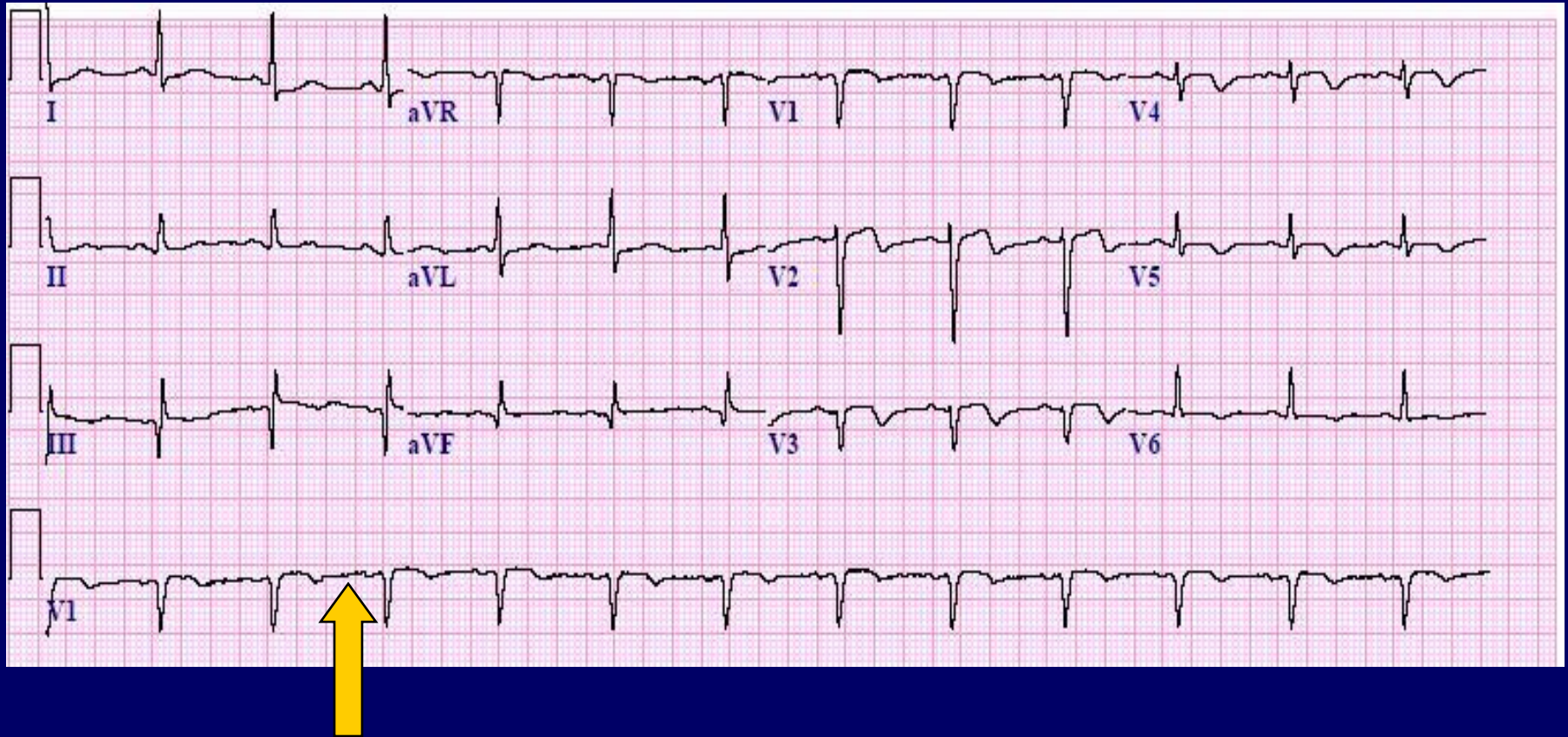

HÌNH ẢNH ECG – máy 3 cần ghi

12 CHUYỂN ĐẠO CHUẨN

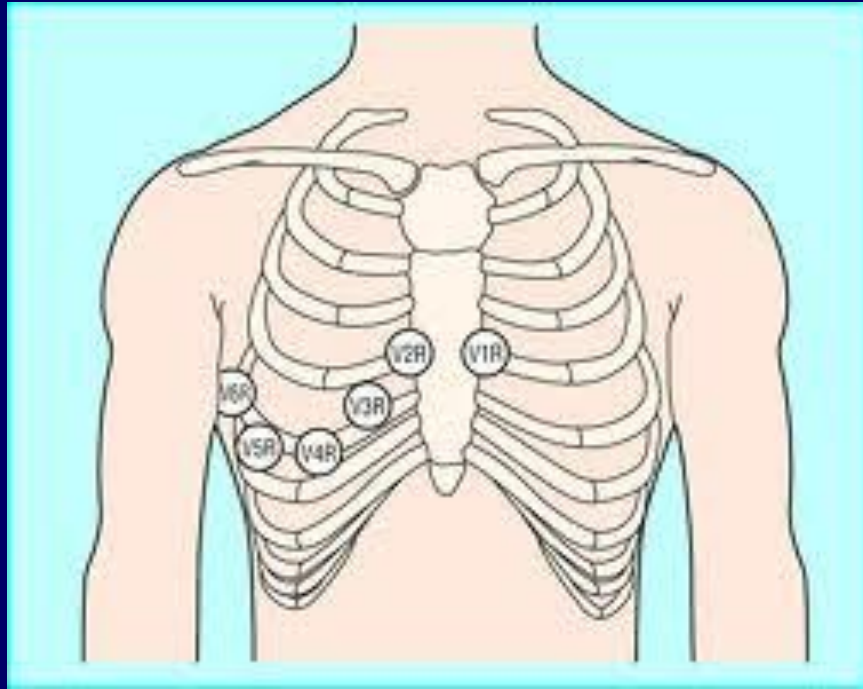
HÌNH ẢNH ECG – máy 4 cần ghi

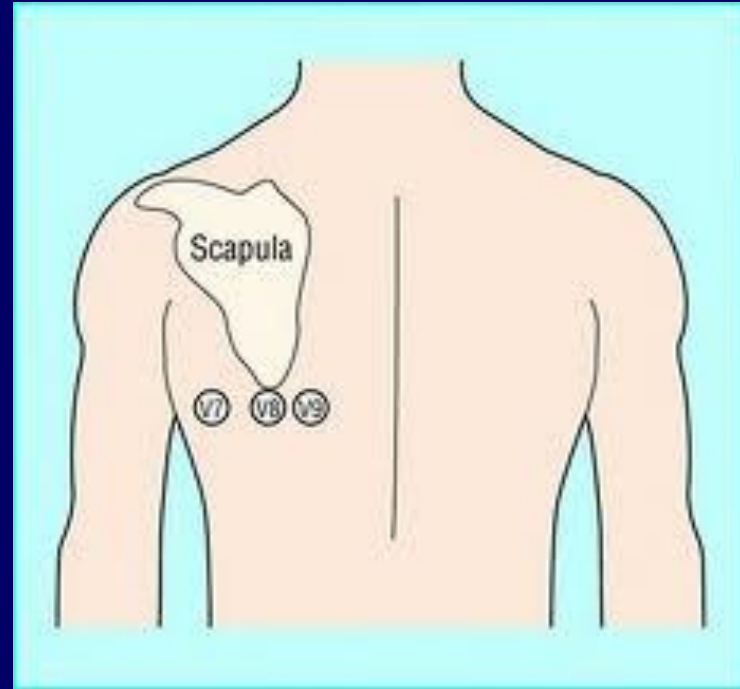
CHUYỂN ĐẠO KÉO DÀI

CHUYỂN ĐẠO ĐẶC BIỆT

CHUYỂN ĐẠO BÊN PHẢI
V3R, V4R

CHUYỂN ĐẠO SAU LƯNG
V7, V8, V9

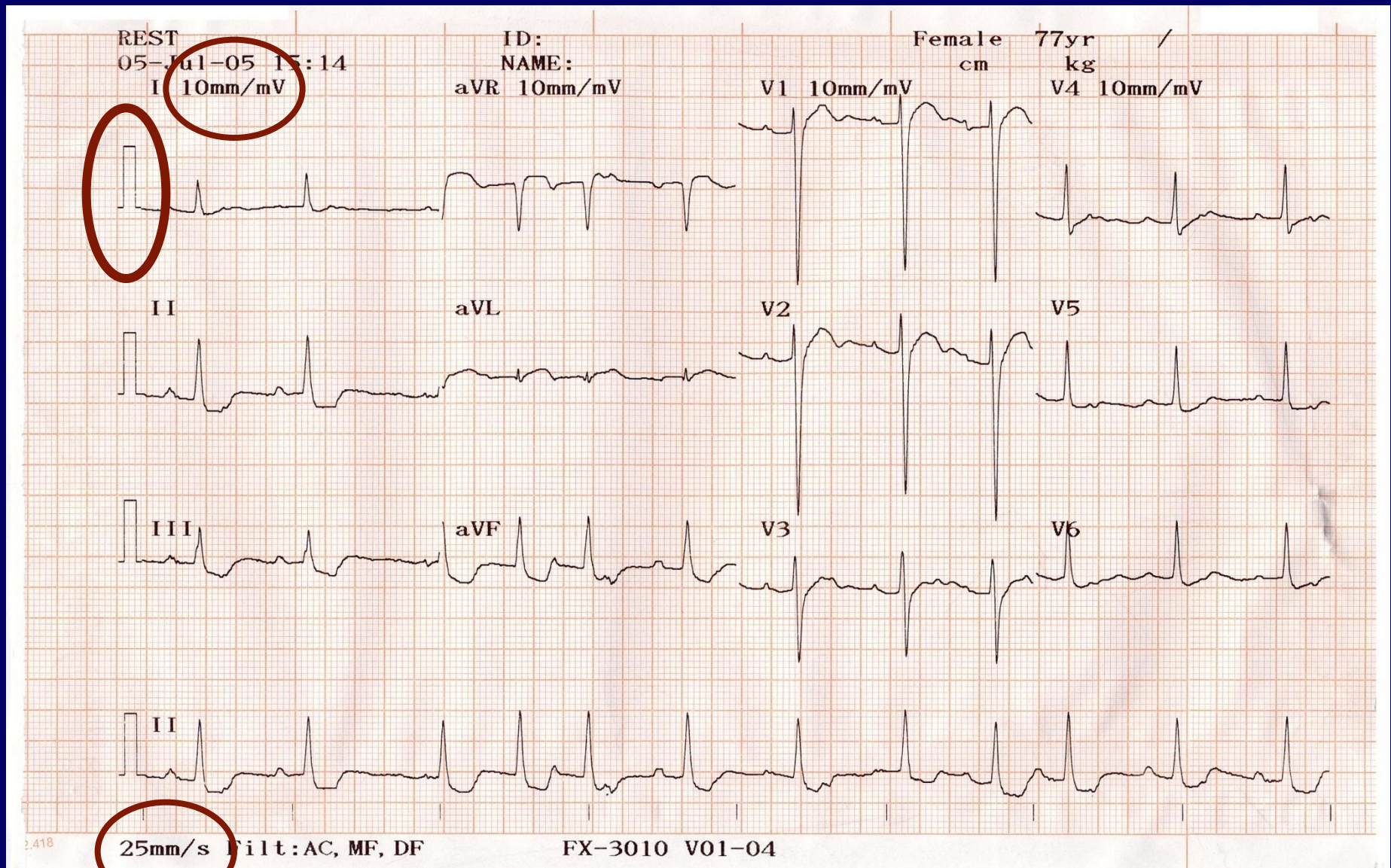
PHÂN TÍCH ECG

Test millivon và thời gian

Các bước phân tích:

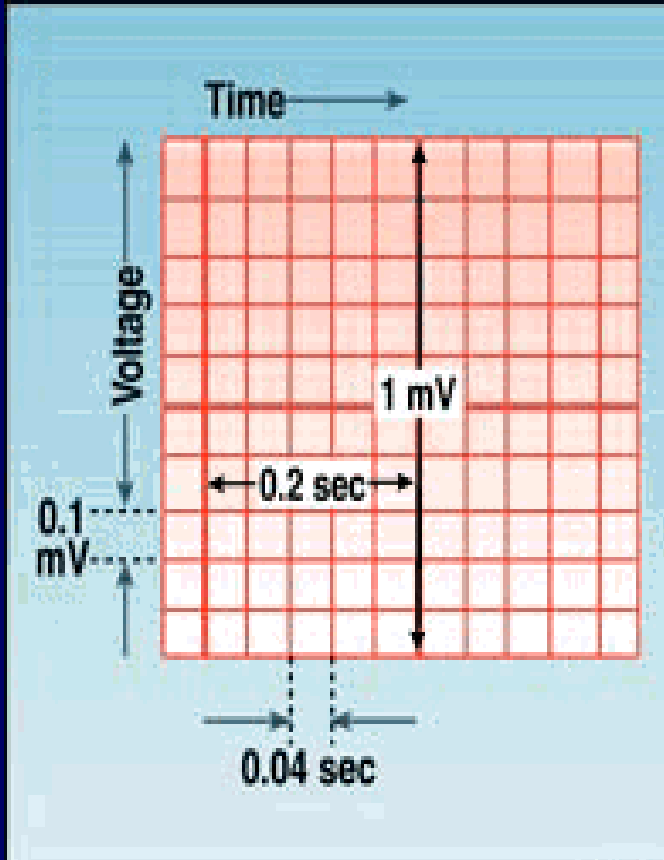
1. Loại nhịp tim là gì?
2. đều hay không đều? Tần số tim bao nhiêu lần/ phút
3. Trục điện tim
4. Sóng P
5. Đoạn PR
6. Phức bộ QRS
7. Đoạn QT
8. Đánh giá tổn thương
9. Bất thường khác nếu có

TEST MILIVON – THỜI GIAN

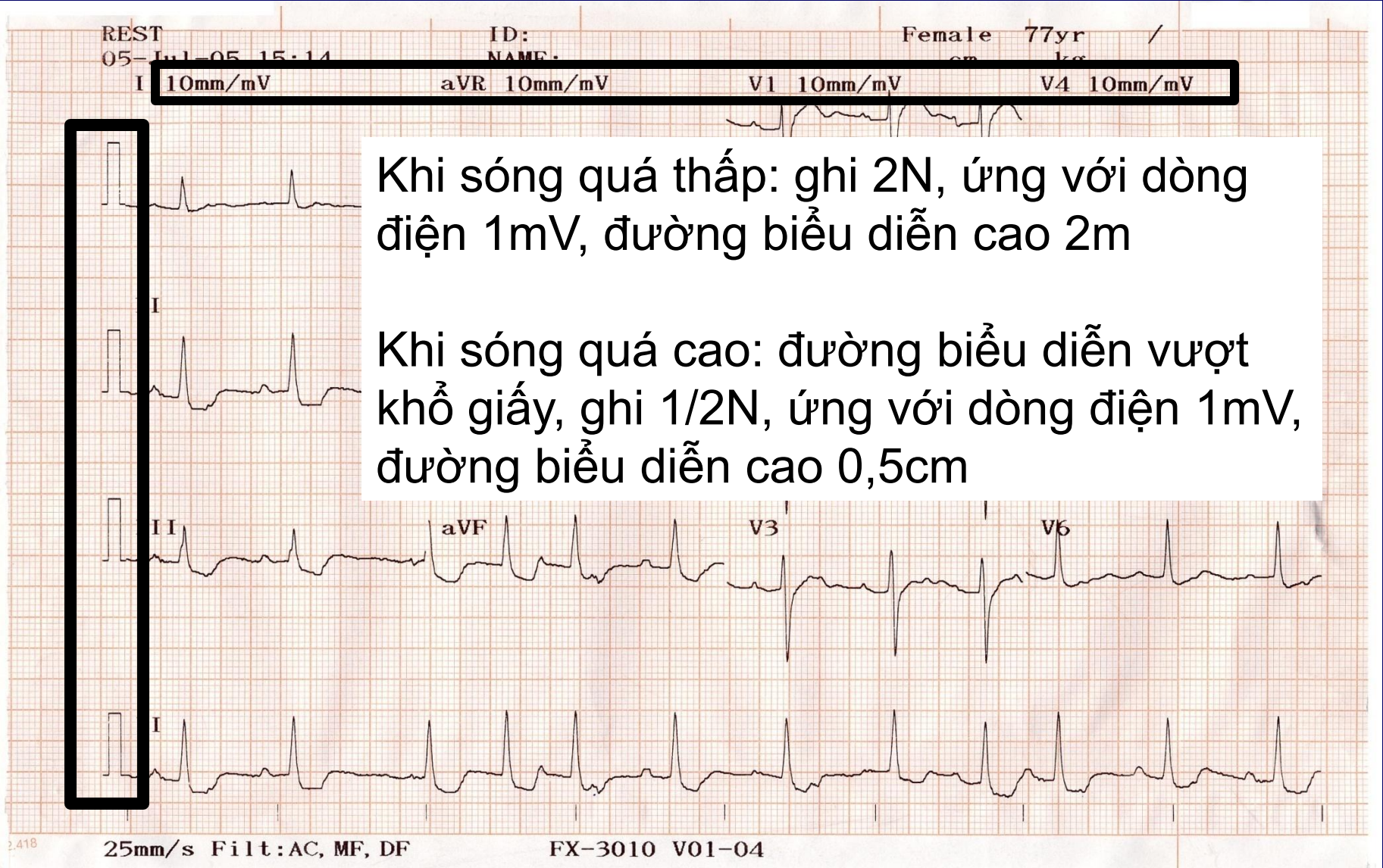
TEST MILIVON – THỜI GIAN

Cường độ dòng điện 1mV –
tương ứng 10mm. 1 ô nhỏ cao
1mm ứng với 0,1 mV

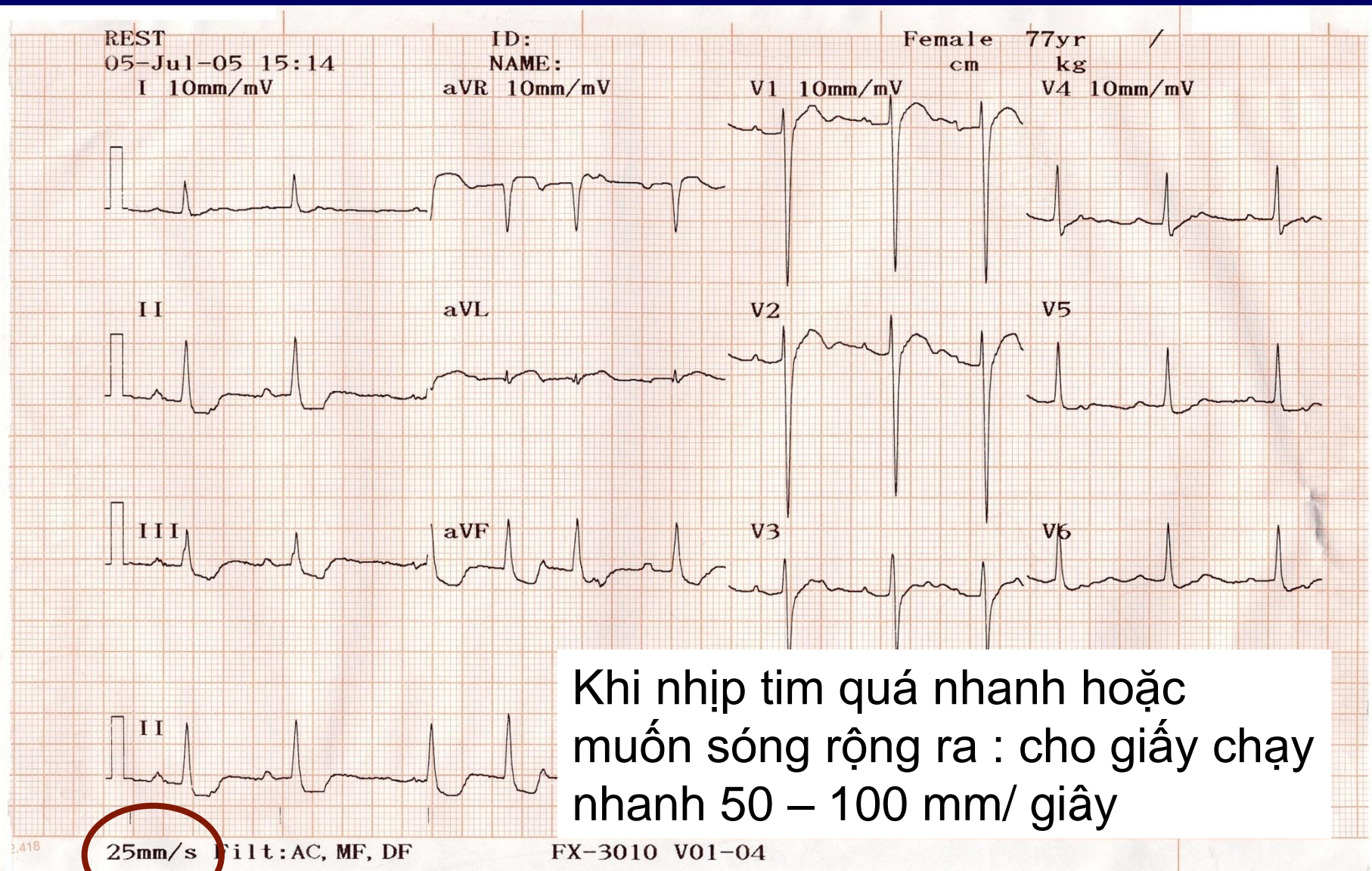
Tốc độ chạy giấy là 25mm/s 1 ô
rộng 1mm tương ứng với 0.04
giây

TEST MILIVON – THỜI GIAN

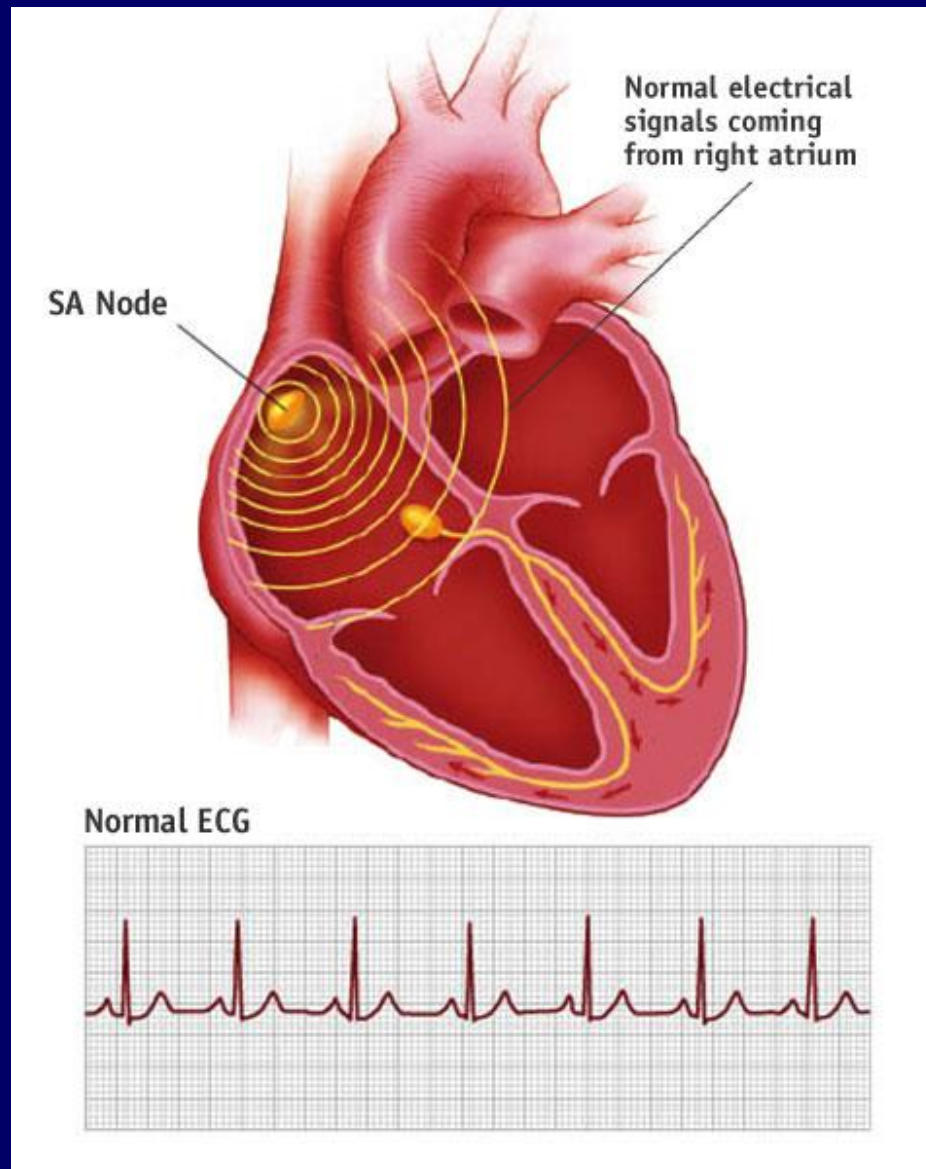

TEST MILIVON – THỜI GIAN

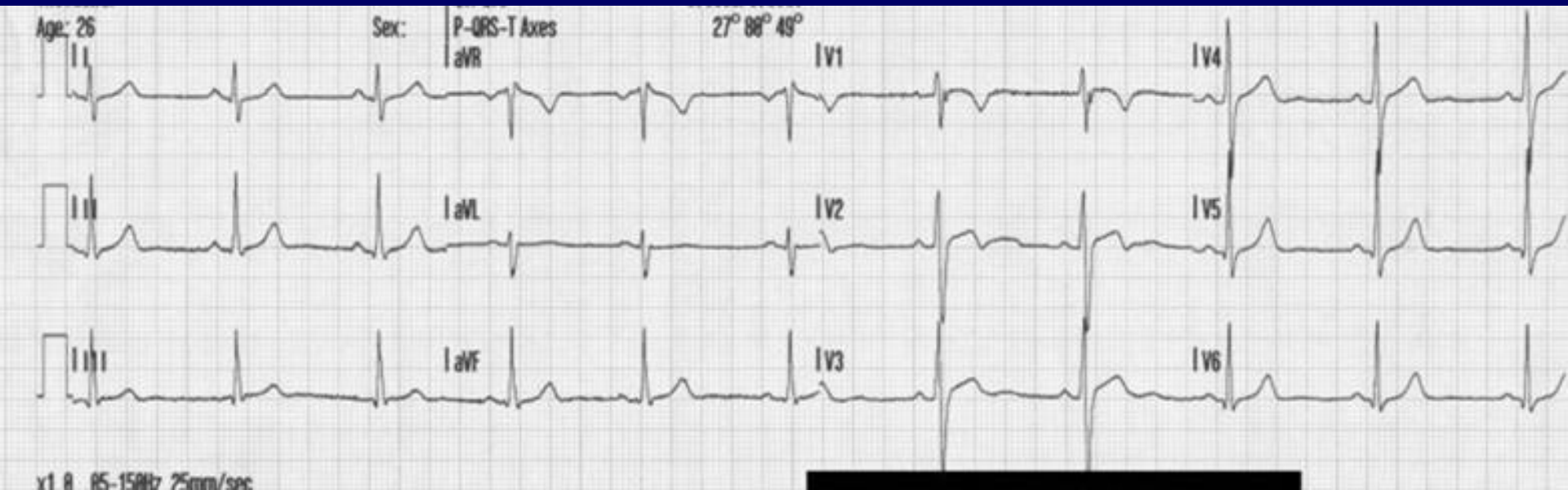

NHỊP GÌ? – NHỊP XOANG

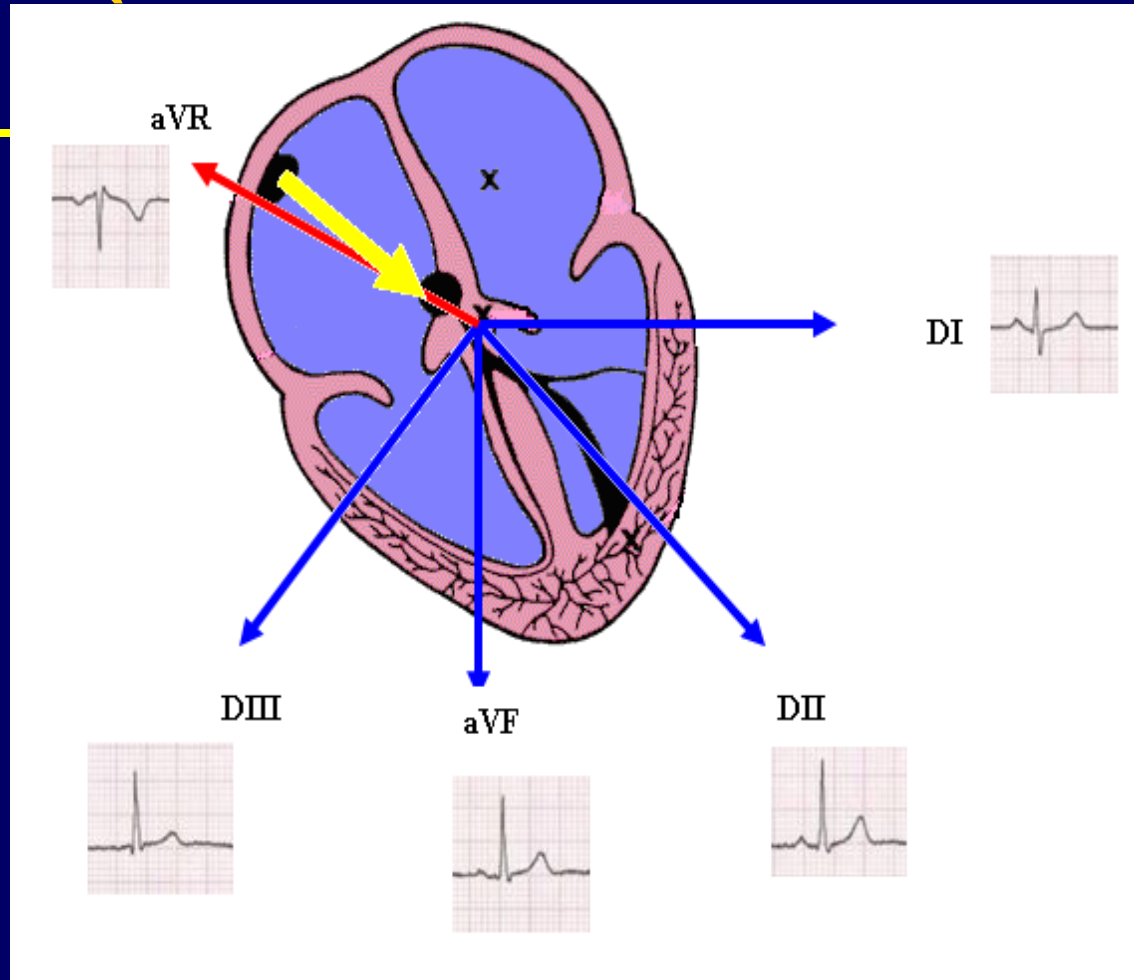

NHỊP GÌ? – NHỊP XOANG

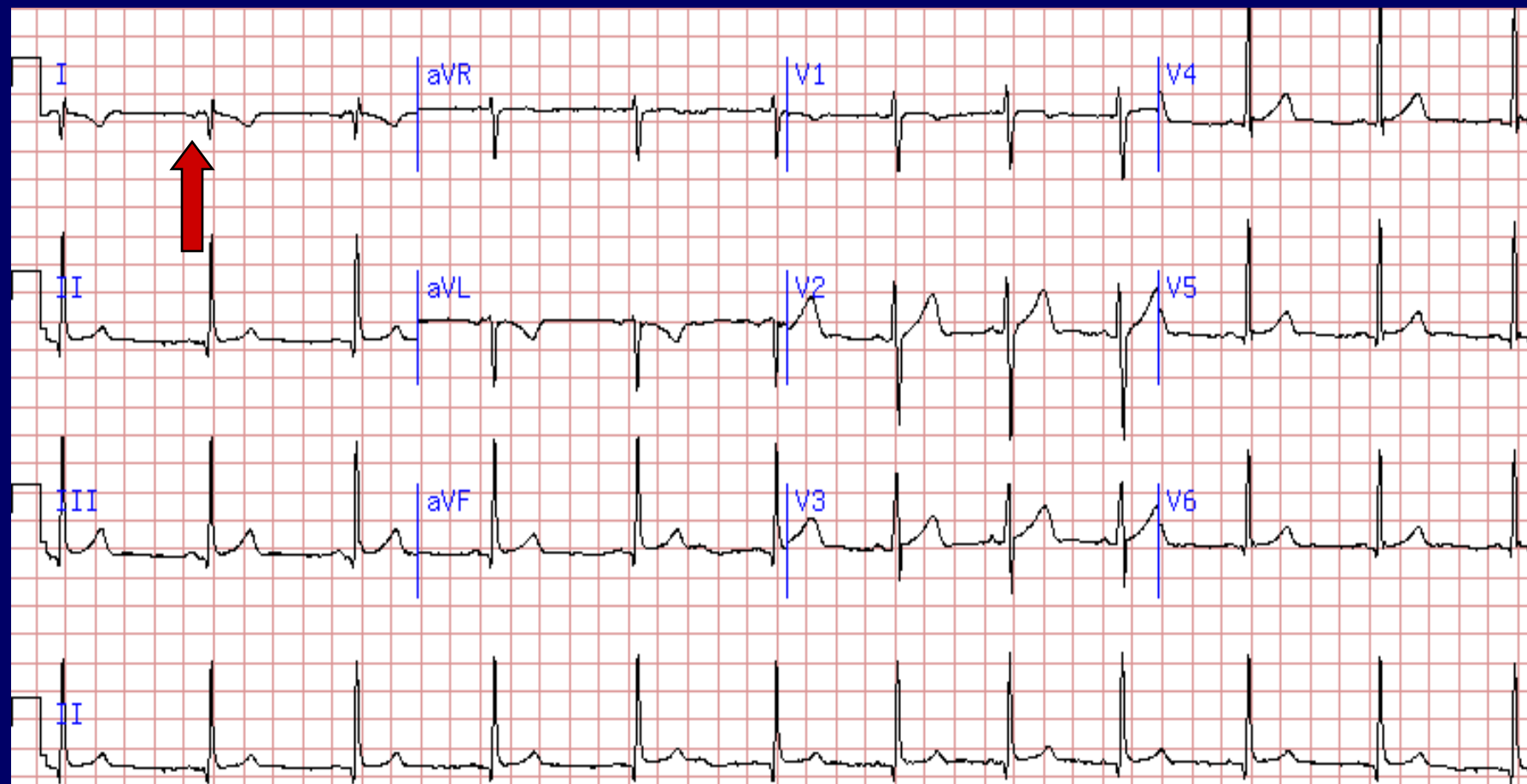
- Sóng P dương ở DI, DII, aVF
- Sóng P âm ở avR
- Sau mỗi sóng P là phức bộ QRS (tỉ lệ 1 : 1)

NHỊP

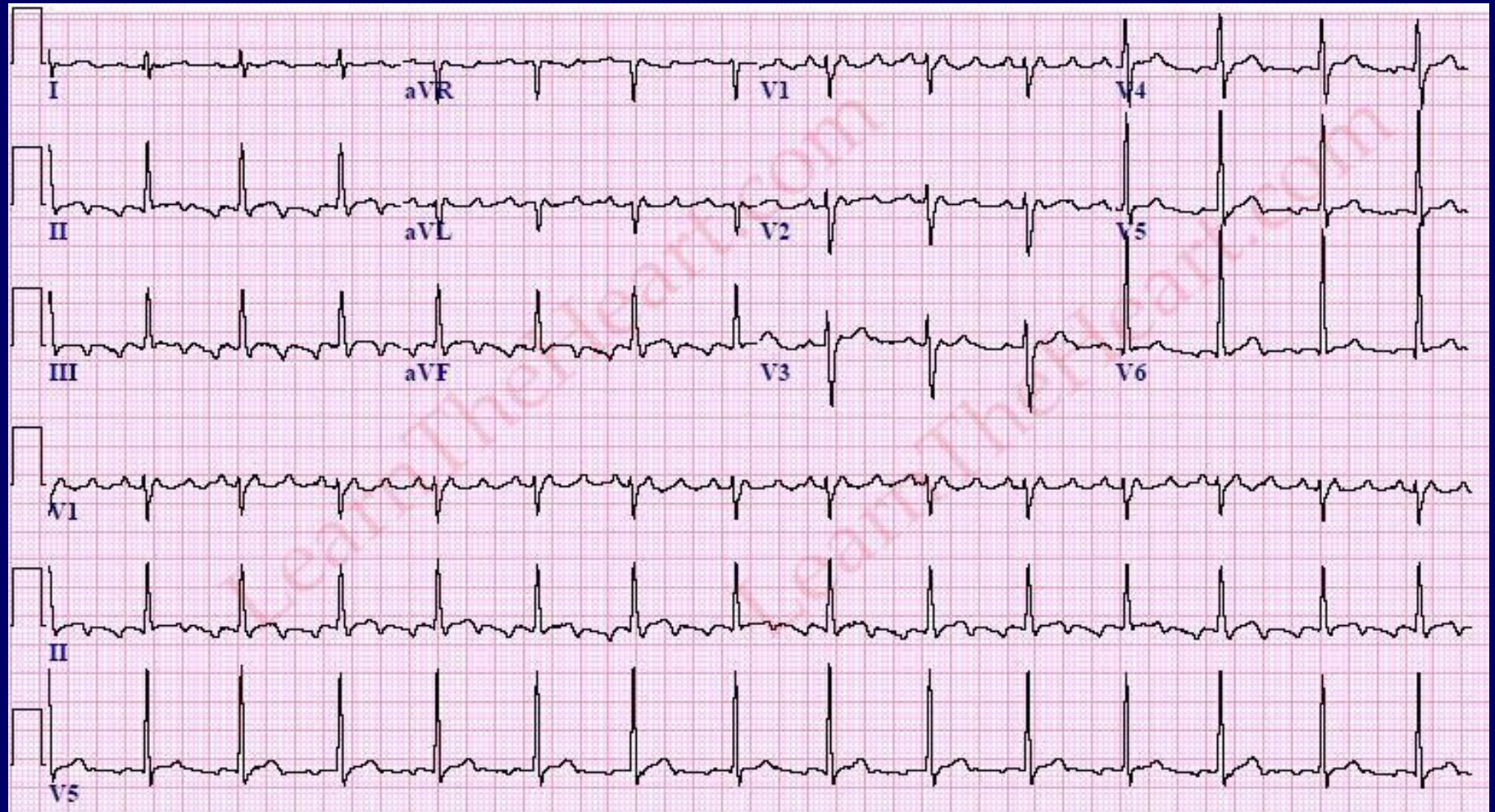
Không có sóng P ở DI không phải là nhịp xoang hoặc là nhịp xoang nhưng mắc sai điện cực hoặc đảo ngược phủ tạng,

MẮC SAI ĐIỆN CỰC

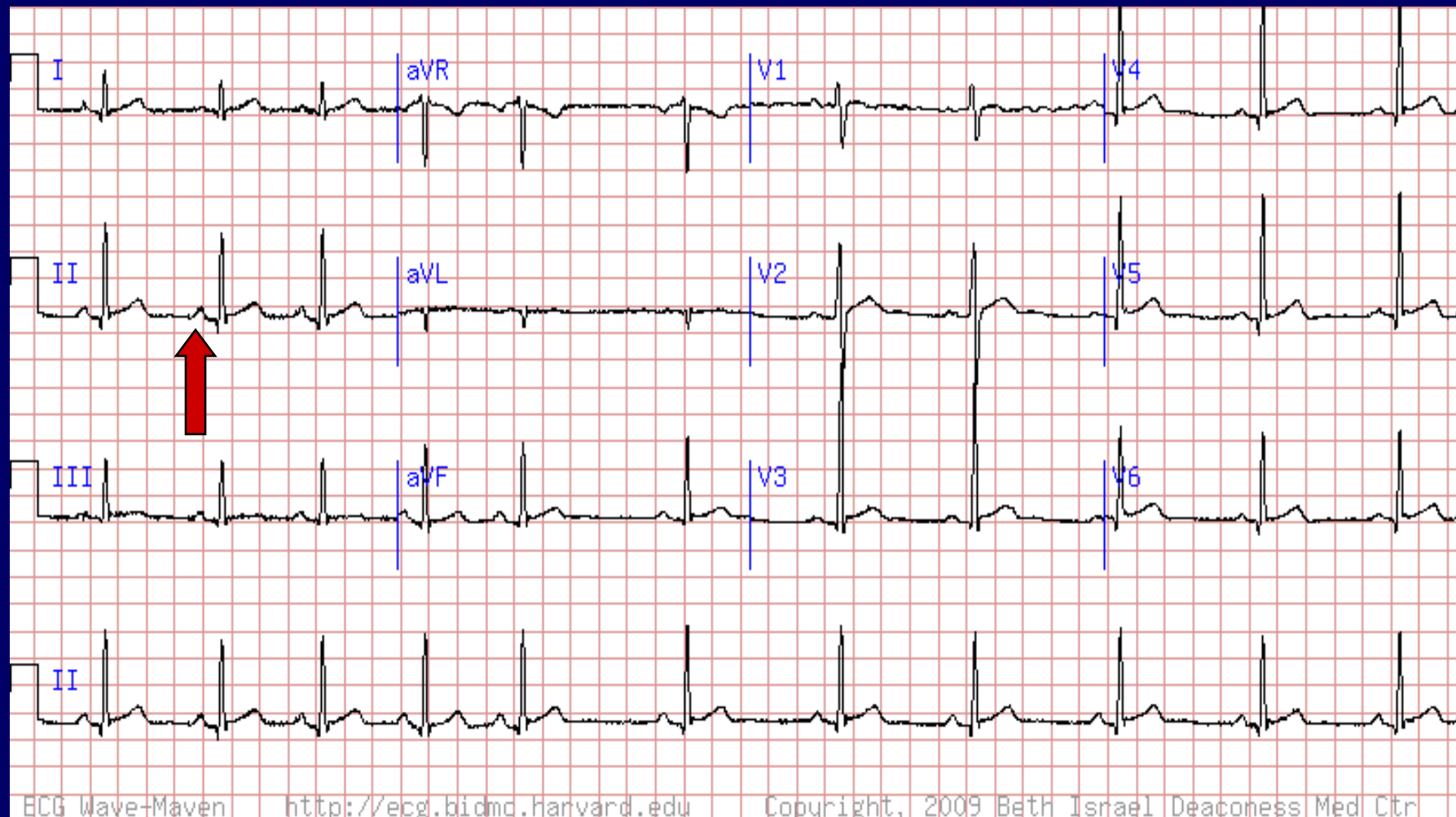

NHỊP ĐỀU

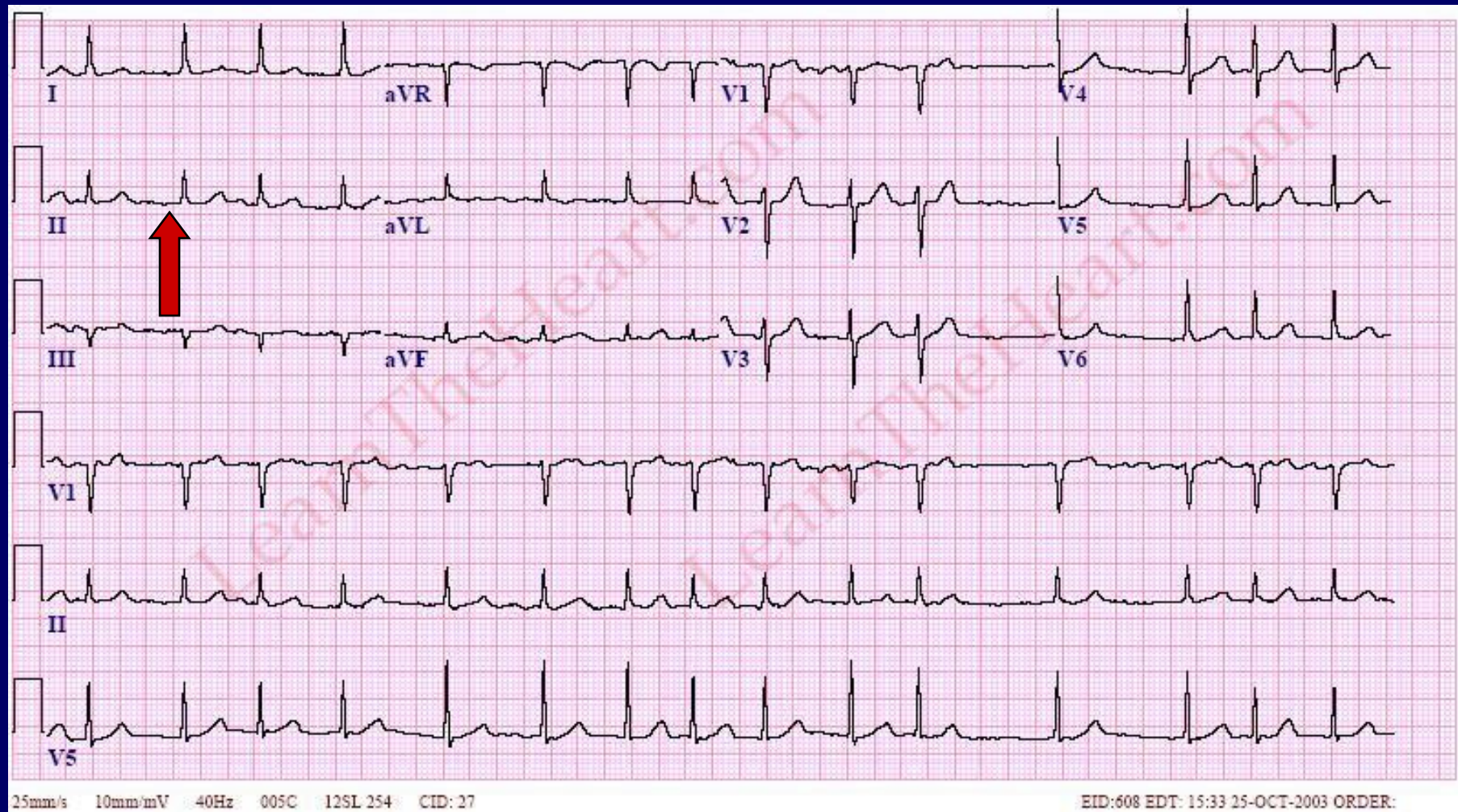

NHỊP KHÔNG ĐỀU DO HÔ HẤP

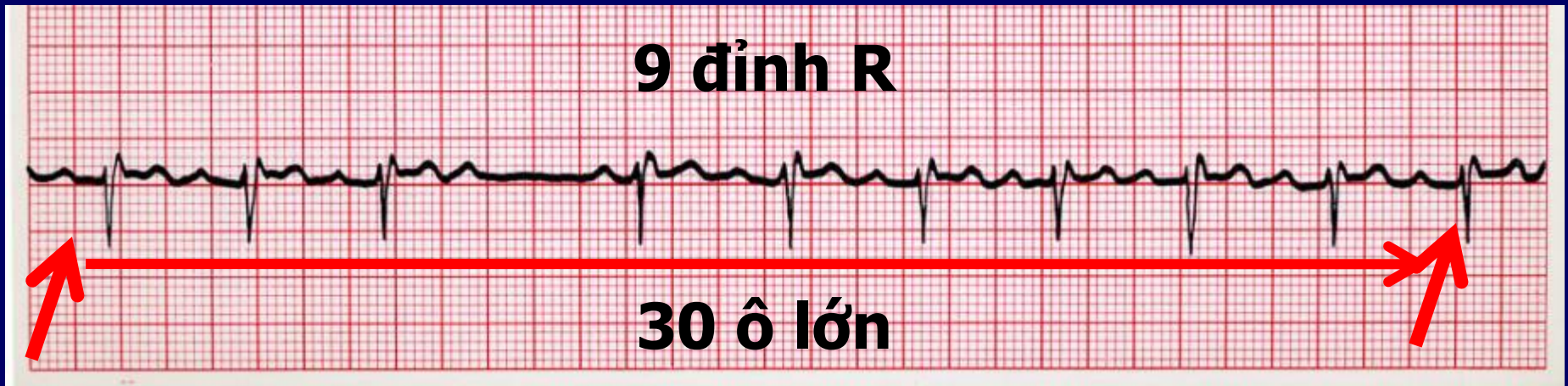
NHỊP KHÔNG ĐỀU BỆNH LÝ

XÁC ĐỊNH TẦN SỐ

Nhịp không đều:

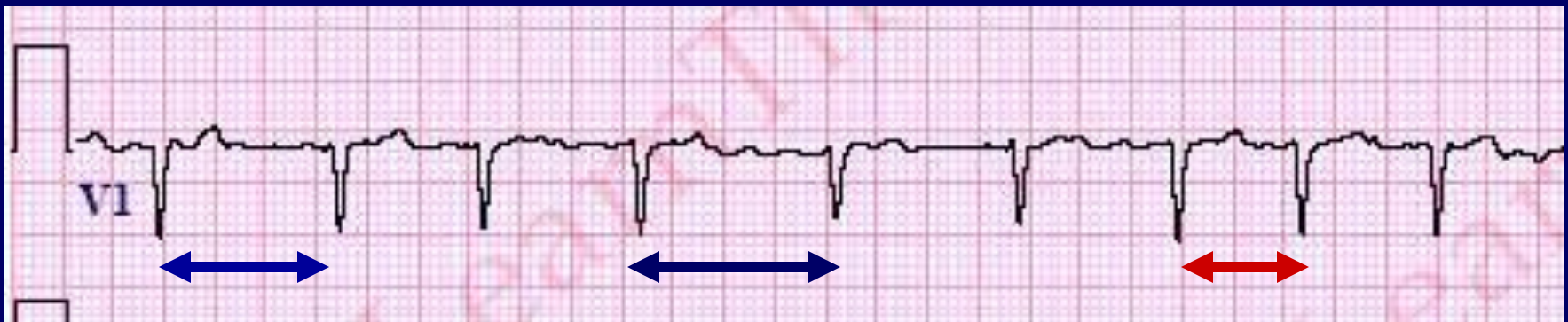
- Chuyển đạo kéo dài đếm trong 1 phút hoặc đếm trong 30 ô lớn (6 giây) x 10.
- Ví dụ : 30 ô lớn có 9 đỉnh : tần số tim = 90 lần/ phút

XÁC ĐỊNH TẦN SỐ

Nhịp không đều:

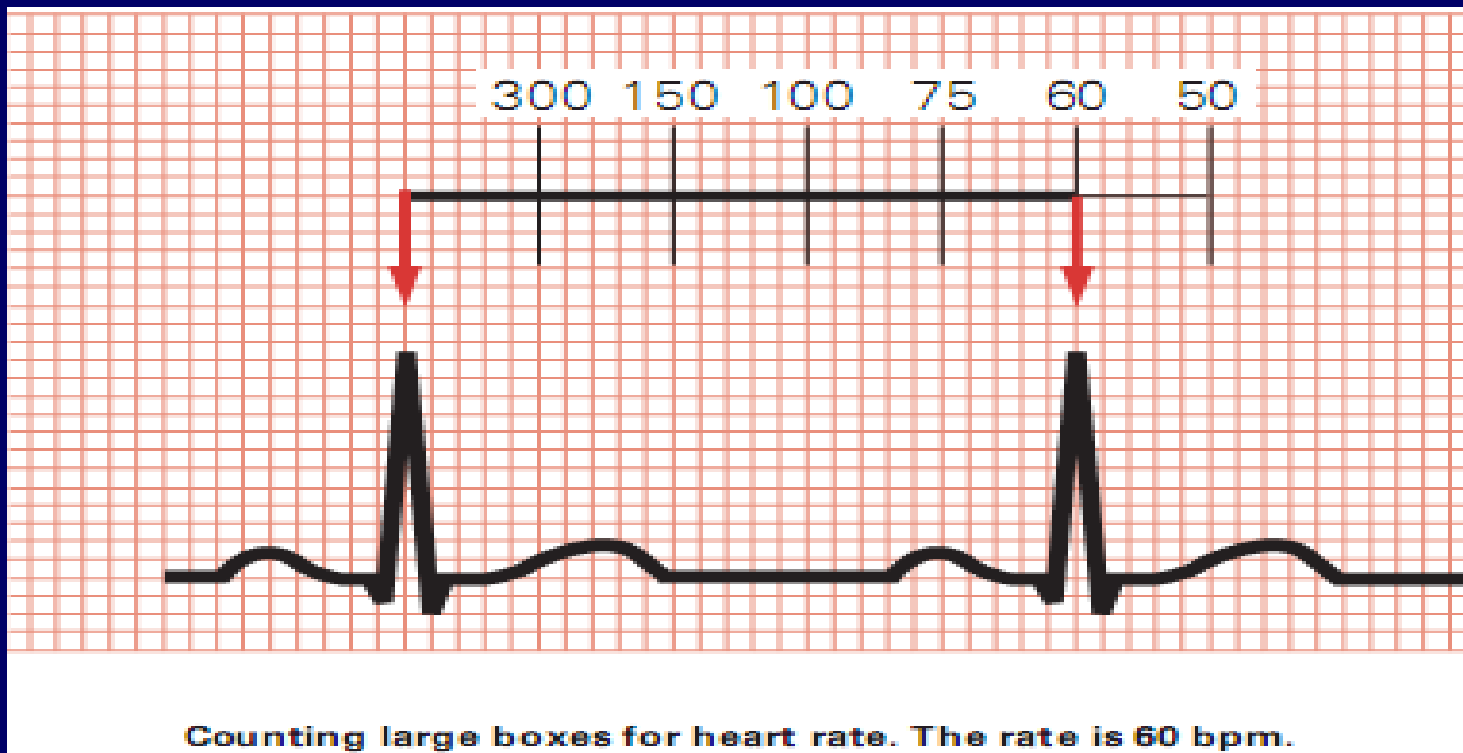

- Tần số tim =
$$\frac{60(\text{giây})}{\frac{a + b + c}{3}}$$

XÁC ĐỊNH TẦN SỐ

Nhịp đều:

- Luật 300 : 300 / Số ô lớn

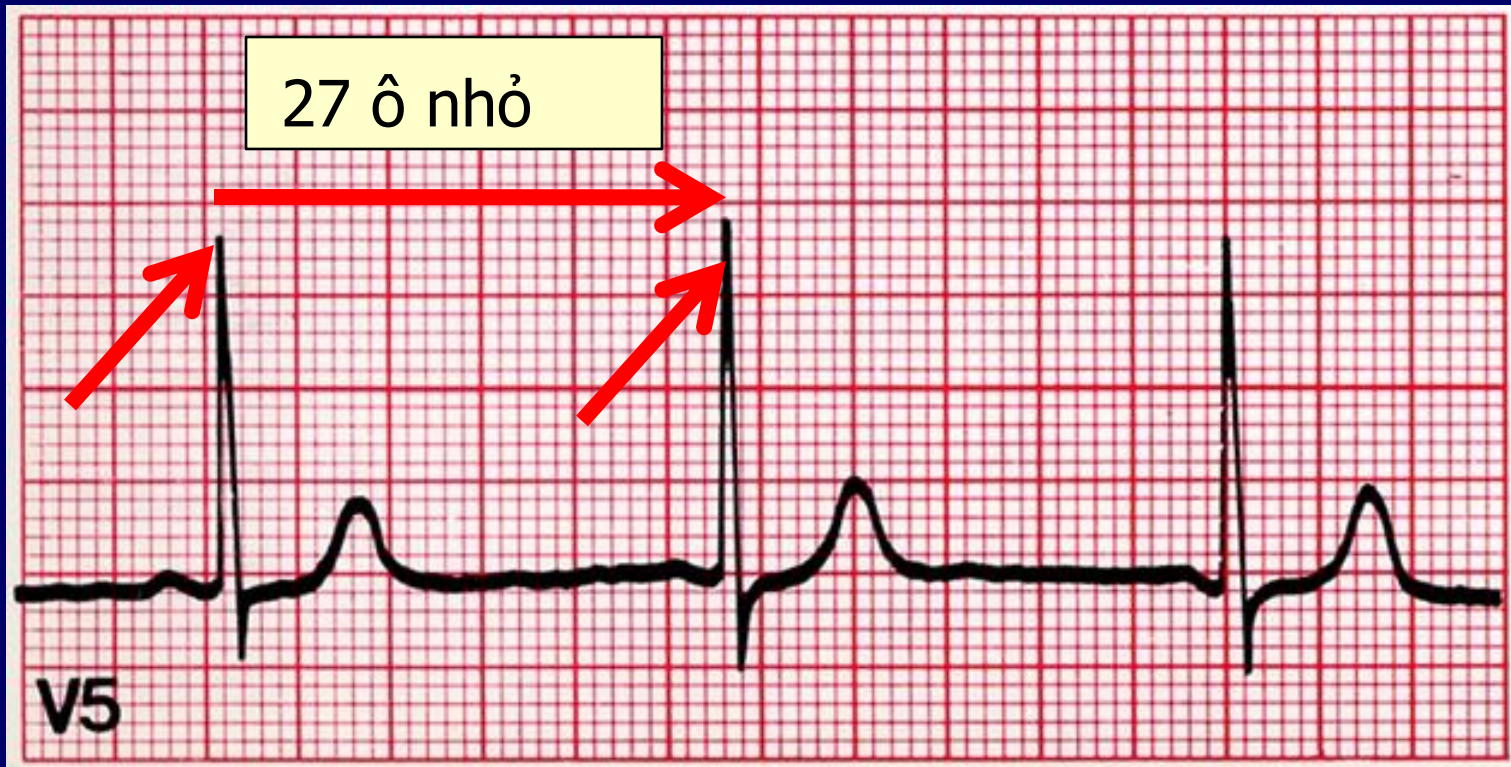

XÁC ĐỊNH TẦN SỐ

Nhịp đều:

- 1500/ số ô nhỏ

Ví dụ : $1500 / 27 = 55$ lần/ phút

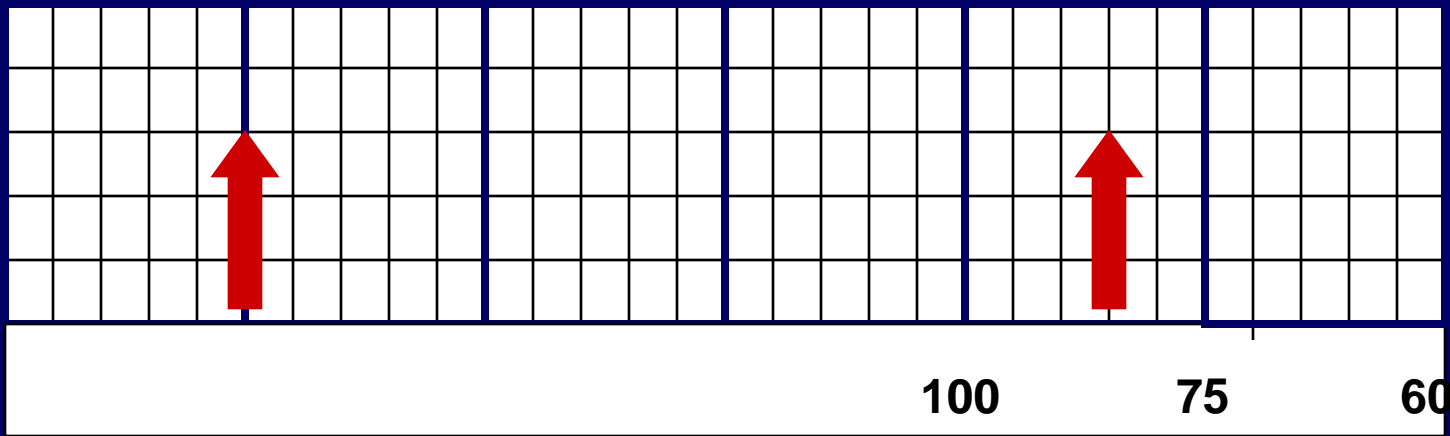

XÁC ĐỊNH TẦN SỐ

Nhịp đều:

- Ví dụ : Phức bộ QRS nằm trong khoảng ô lớn số 3 và số 4. như vậy tần số tim trong khoảng 75 – 100 lần/phút.
- Giữa ô số 3 và số 4 có 5 ô nhỏ , như vậy mỗi ô nhỏ tương ứng 5 nhịp/ phút.

Nhịp tiếp theo nằm ở ô nhỏ số 2 tính từ ô lớn số 4 thì tần số tim là $75 + (2 \times 5) = 85$ lần/ phút.

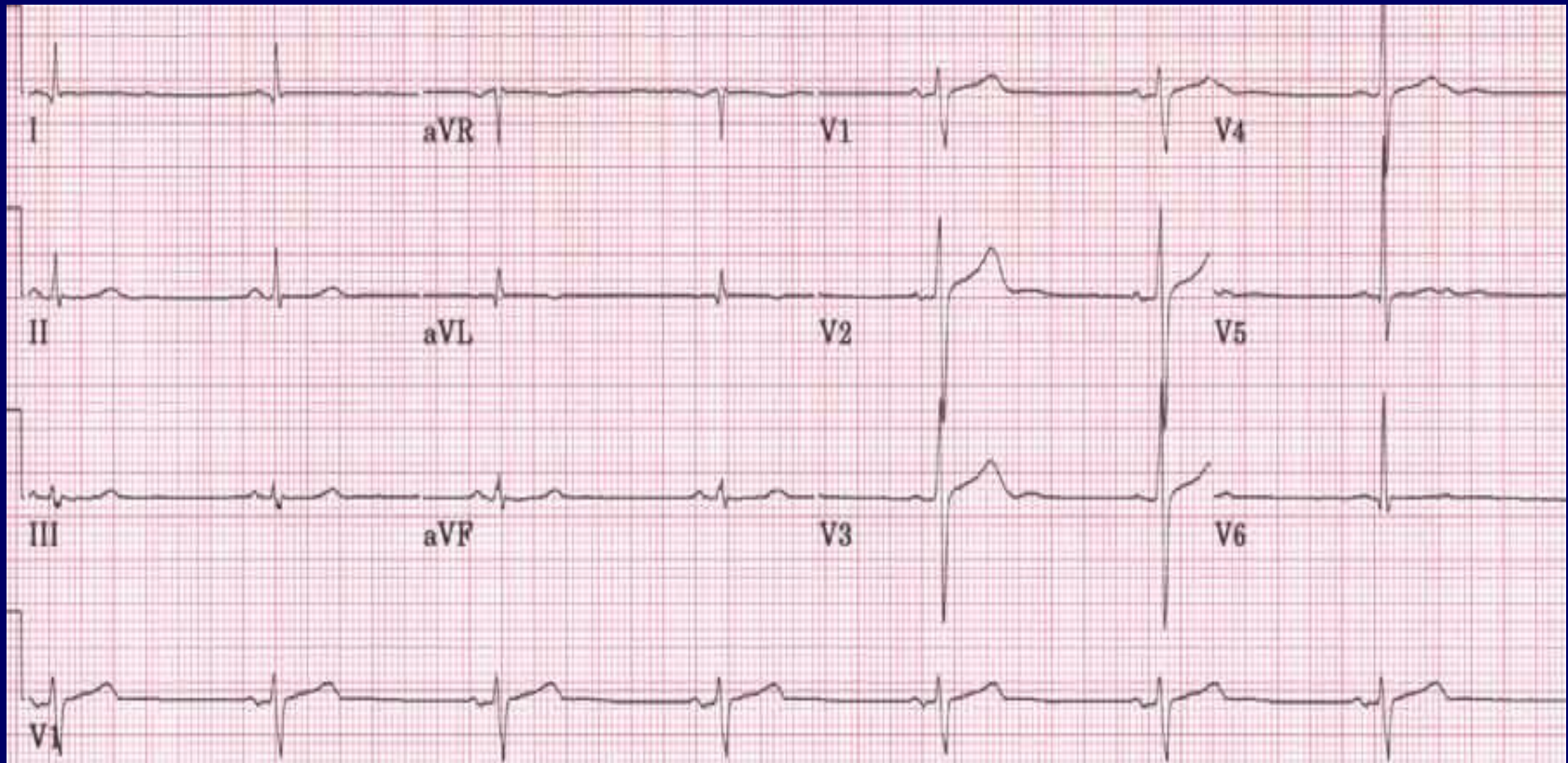
XÁC ĐỊNH TẦN SỐ

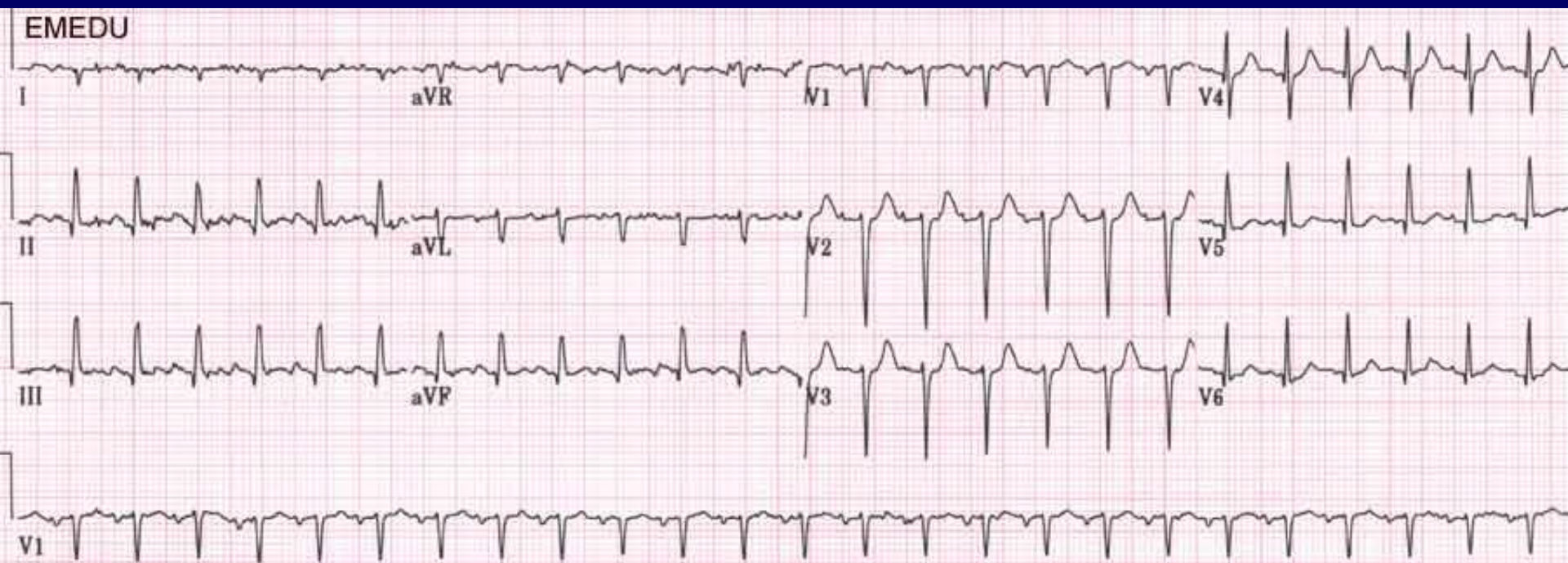
Tần số

• < 30 lần/ phút	rất chậm
• < 60 lần/phút	chậm
• $60 - 100$ lần / phút	bình thường
• > 100 lần/ phút	nhanh

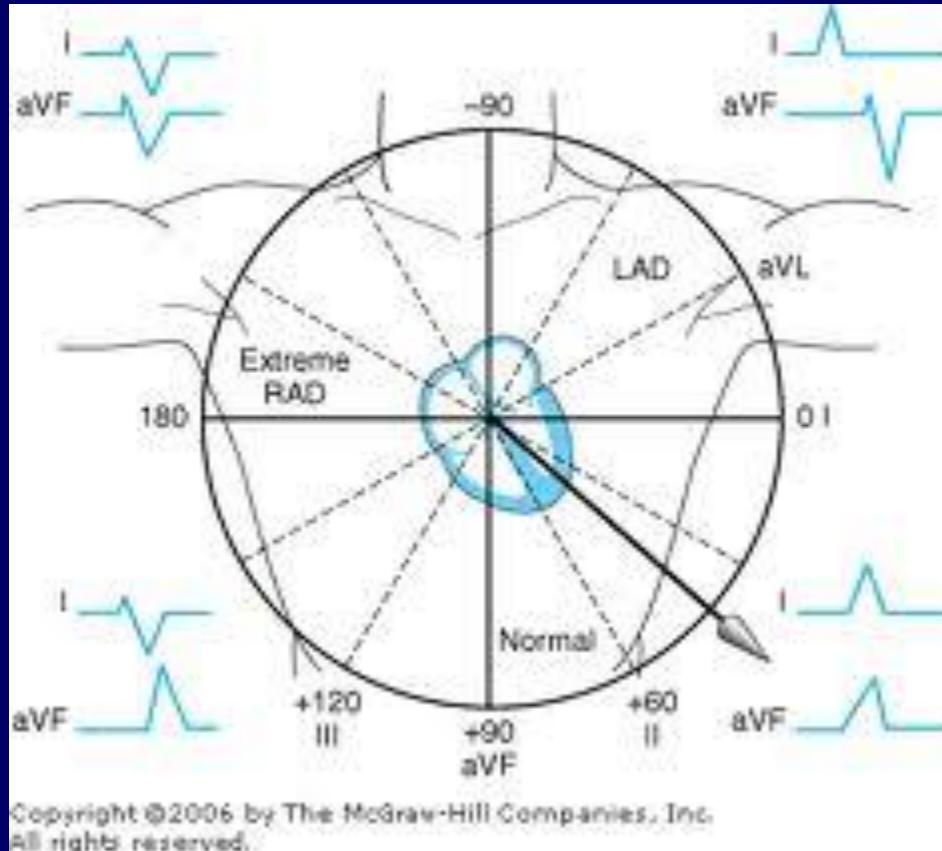
TẦN SỐ ? – KẾT LUẬN

TẦN SỐ ? – KẾT LUẬN

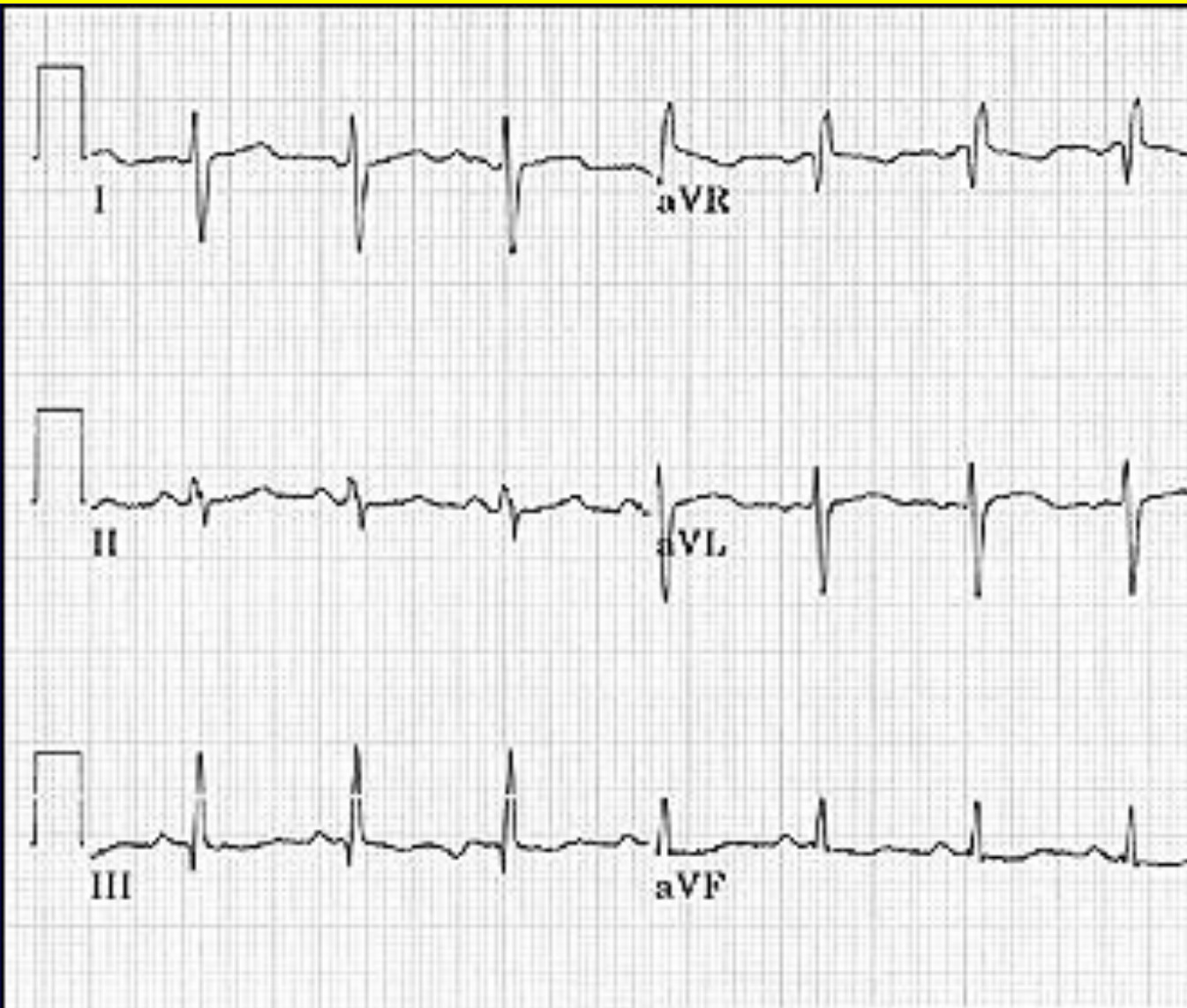
XÁC ĐỊNH TRỤC ĐIỆN TIM

	DI	aVF
Trung gian	Dương	Dương
Lệch trái	Dương	Âm
Lệch phải	Âm	Dương
Vô định	Âm	Âm

XÁC ĐỊNH TRỤC ĐIỆN TIM

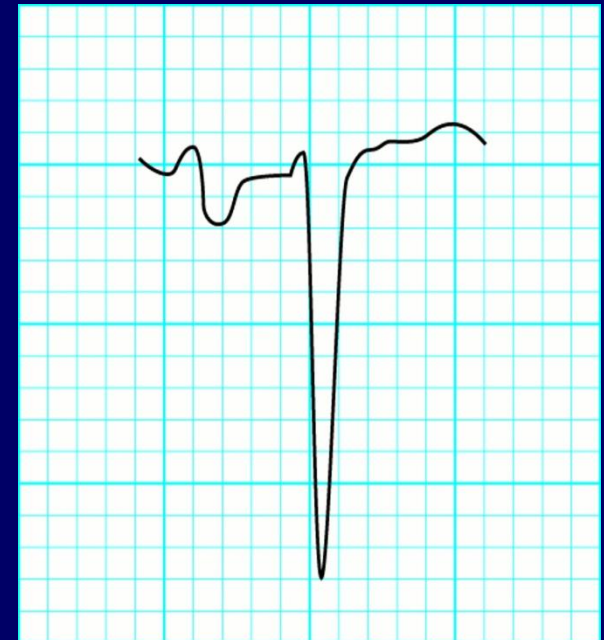
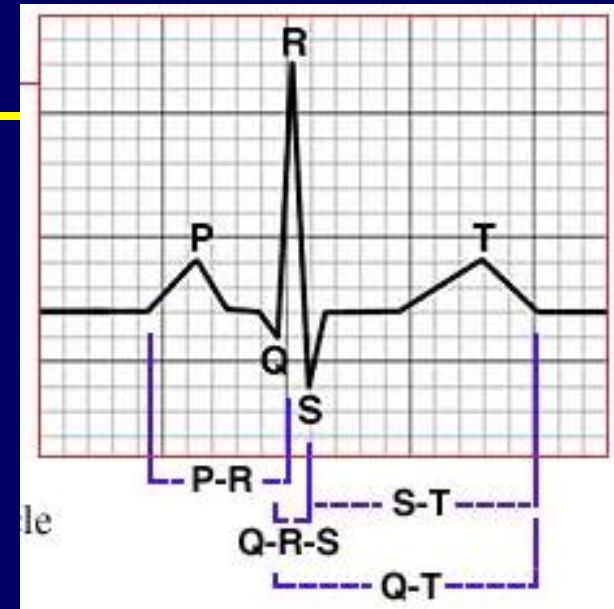
KHẢO SÁT SÓNG P

Bình thường ở DII

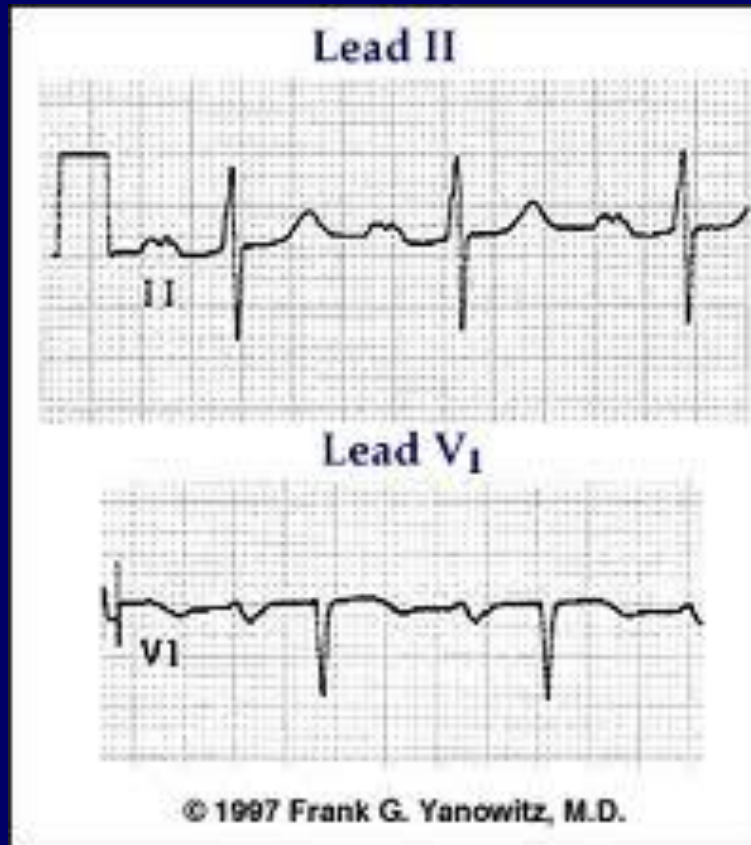
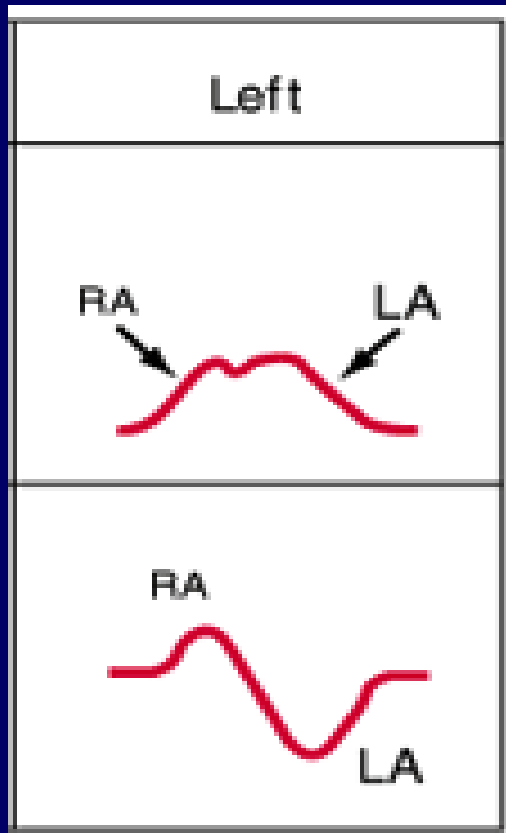
- Thời gian : 0,08 – 0,12 giây
- Biên độ : 0,5 – 2mm

Ở V1 : sóng P có hai pha, pha dương và pha âm

Sự thay đổi của sóng P về biên độ thời gian giúp phát hiện sự thay đổi cấu trúc của buồng nhĩ trái hoặc nhĩ phải

Lớn nhĩ trái

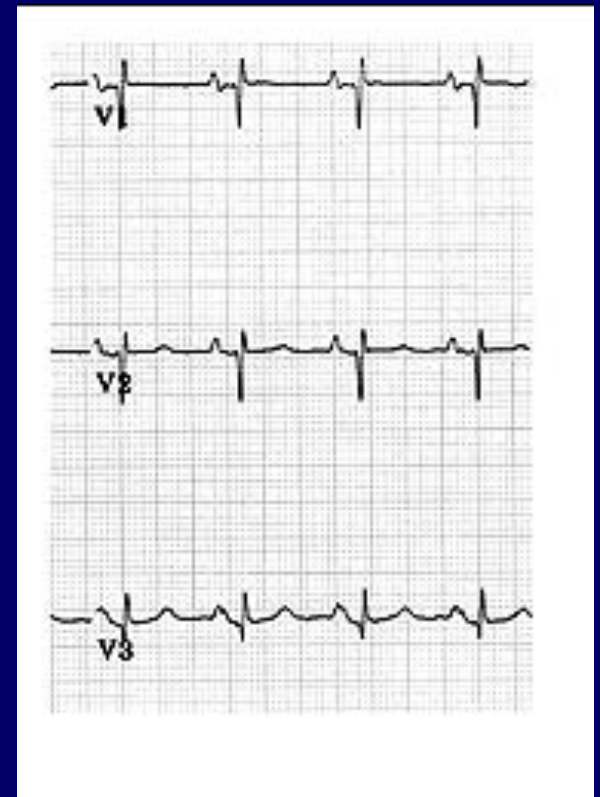
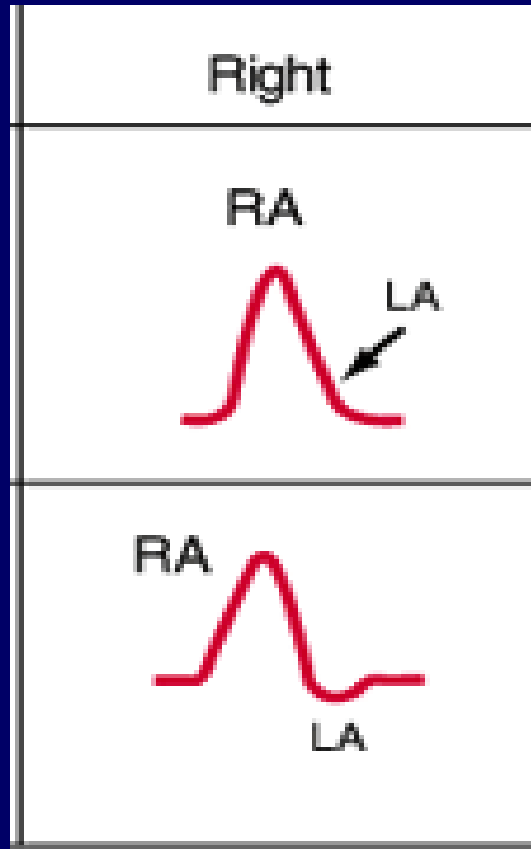
Thời gian sóng P > 0,12 giây

Sóng P hai đỉnh

Pt > 0.06 mms

Lớn nhĩ phải

Biên độ sóng P > 2,5mm

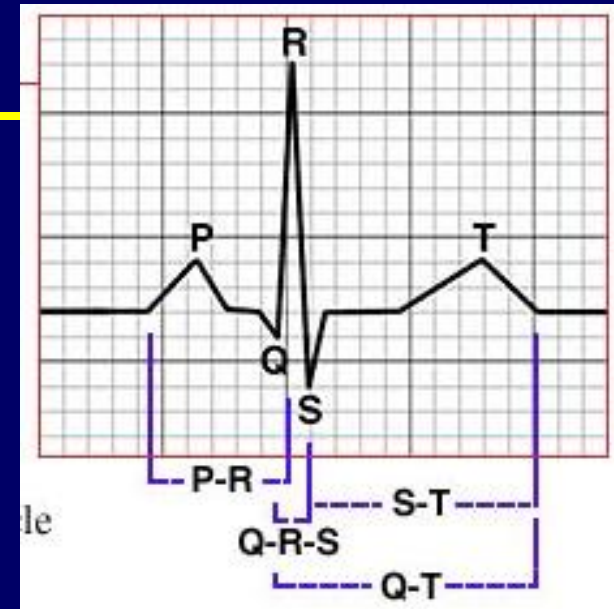
Pi > 0.04 mms

Đoạn PR

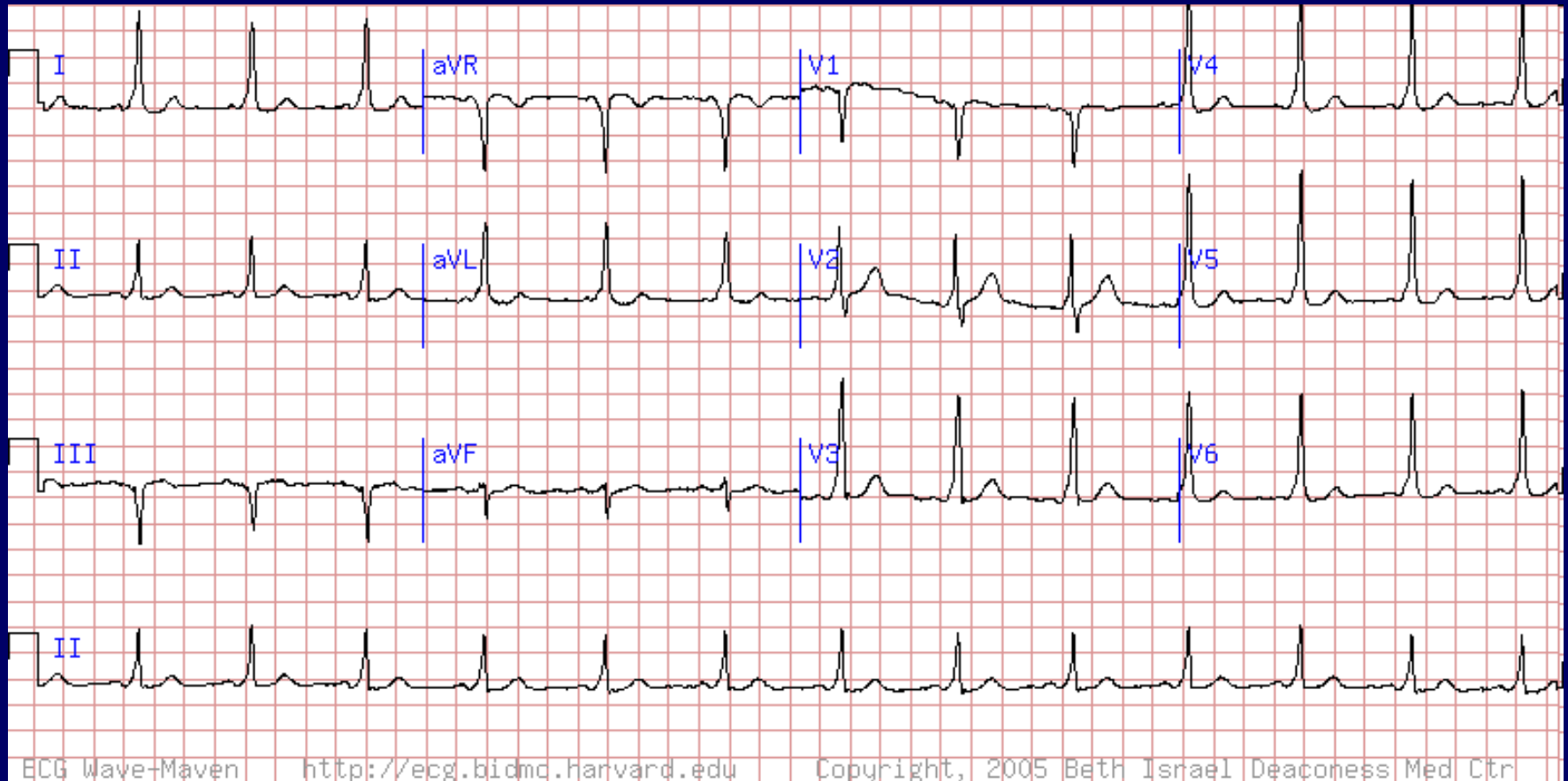
Tính từ đầu sóng P đến đầu phức bộ QRS

DII:

- Thời gian : 0,12 – 0,20 giây
- < 0,12 giây : Hội chứng kích thích sớm
- > 0,20 giây : Block nhĩ thất

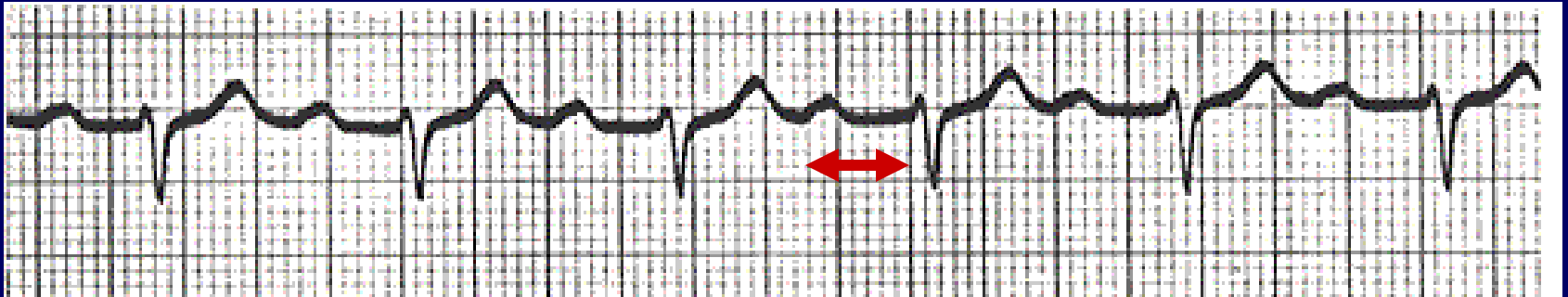
Hội chứng kích thích sớm

PR = 0,08 giây

Sóng Delta tại DII, V2,V3, V4, V5, V6

BLOCK A – V ĐỘ I

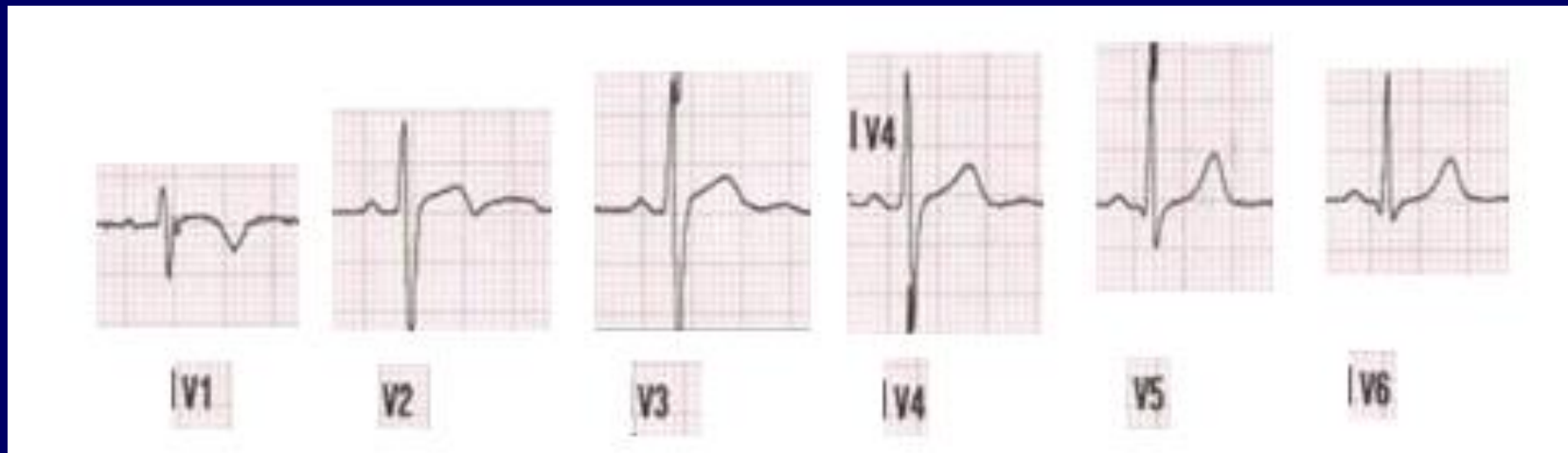
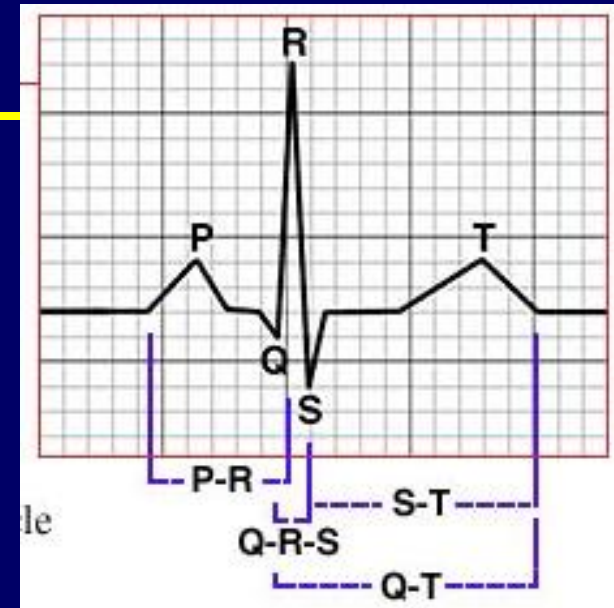
$$PR = 7 \text{ ô nhỏ} \times 0,04 = 0,28 \text{ giây}$$

Phức bộ QRS

DII:

- Thời gian 0,08 – 0,12 giây
- Biên độ V1 – V6 : chuyển đạo chuyển tiếp V3, V4

Phức bộ QRS RỘNG

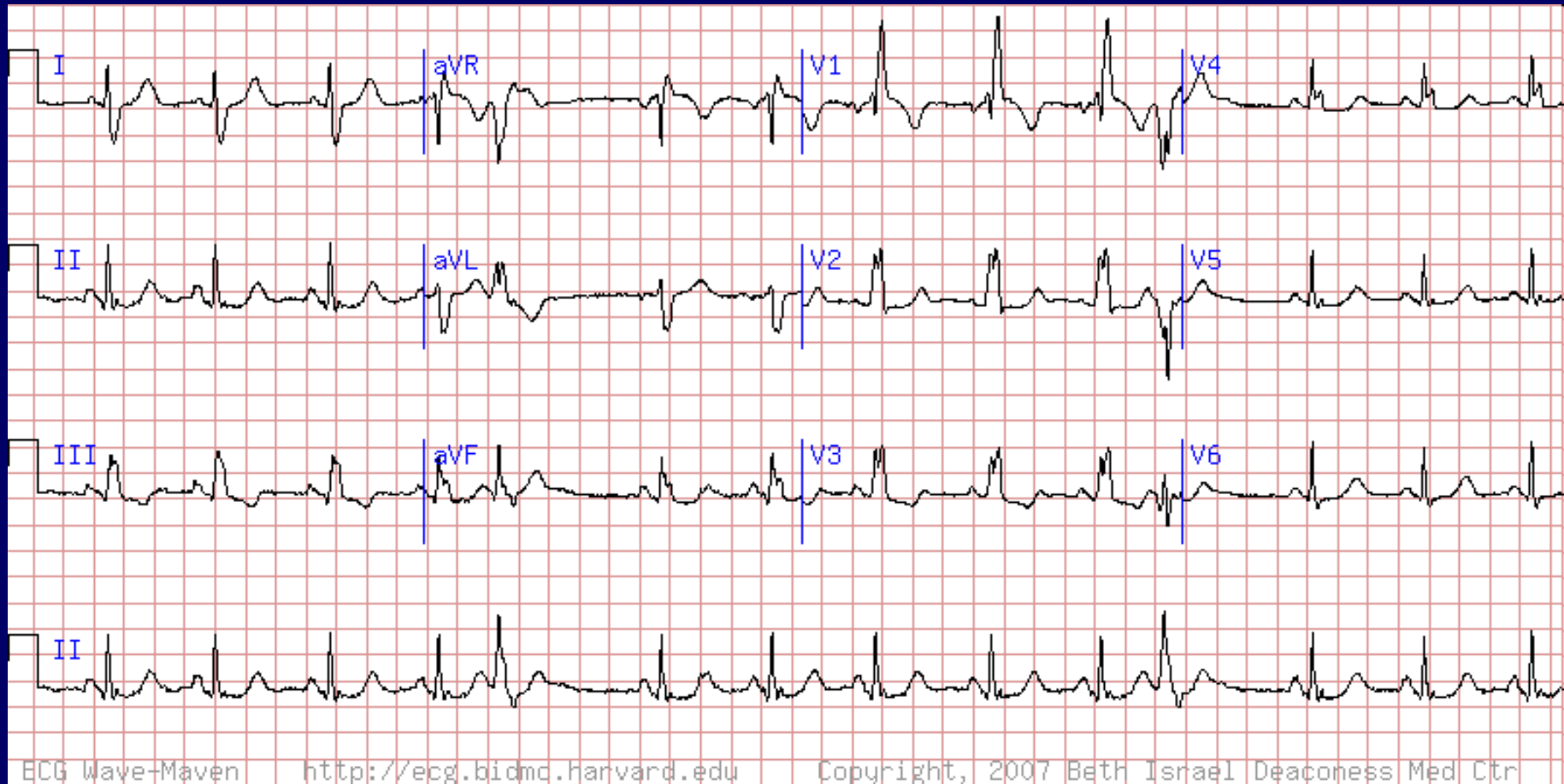
QRS > 0,12 giây

Block nhánh phải

Block nhánh trái

Rối loạn dẫn truyền nội thất

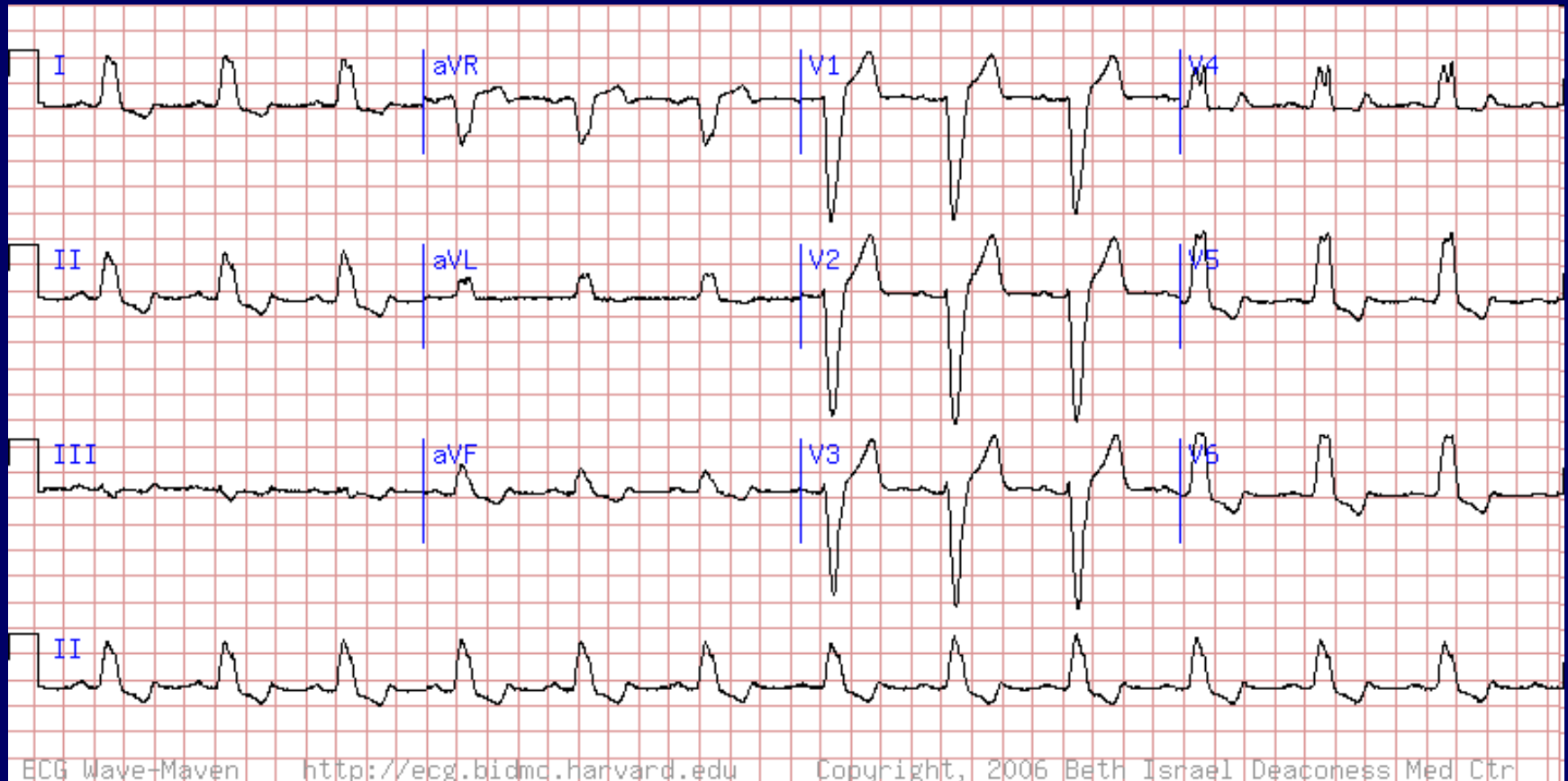
BLOCK NHÁNH PHẢI HOÀN TOÀN

QRS > 0,12 giây

rsR' ở V1, S rộng ở DI

BLOCK NHÁNH TRÁI

QRS > 0,12 giây

S sâu V1, V2, V3, R rộng có móc, mất q ở V5, V6

BẤT THƯỜNG BIÊN ĐỘ QRS

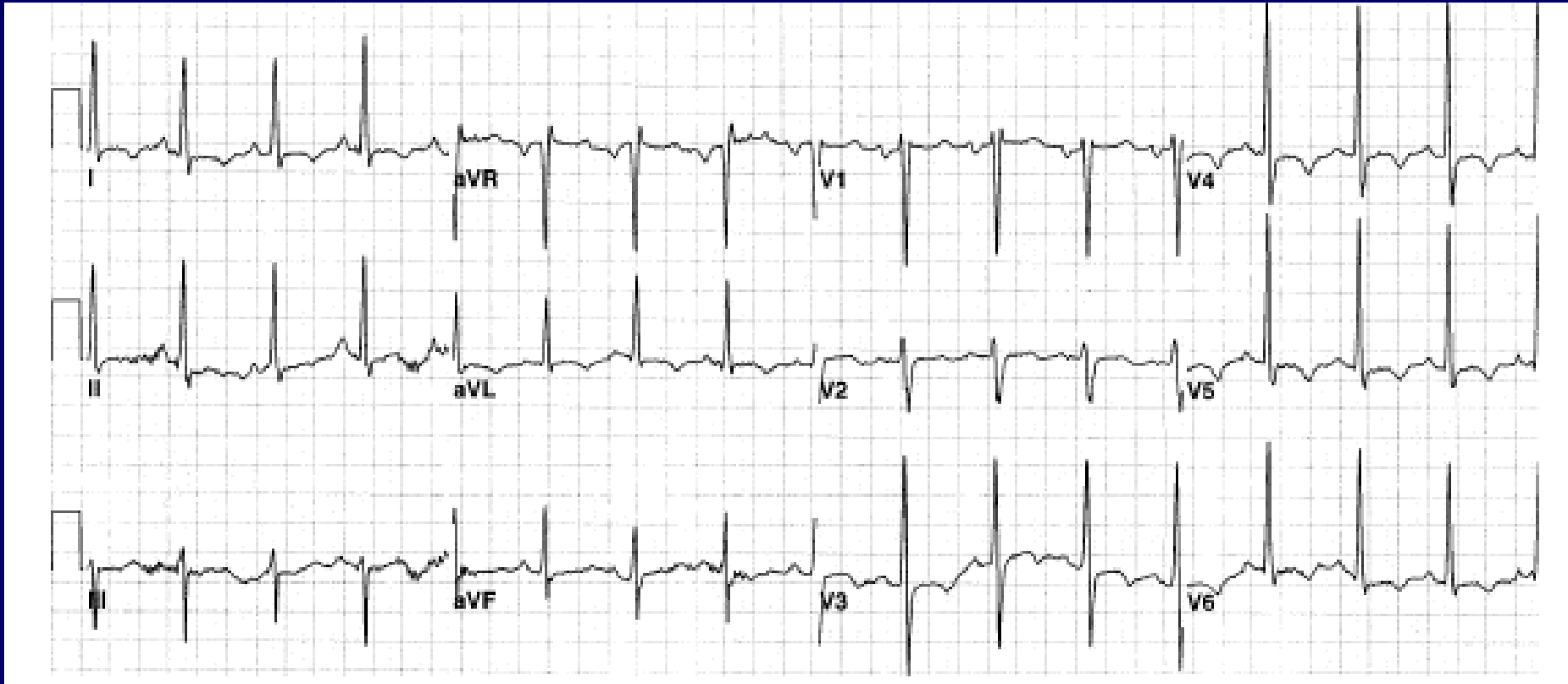
Biên độ QRS cao

- + Lớn thất phải
- + Lớn thất trái

Biên độ QRS thấp

- + Thành ngực dày
- + Tràn dịch màng ngoài tim

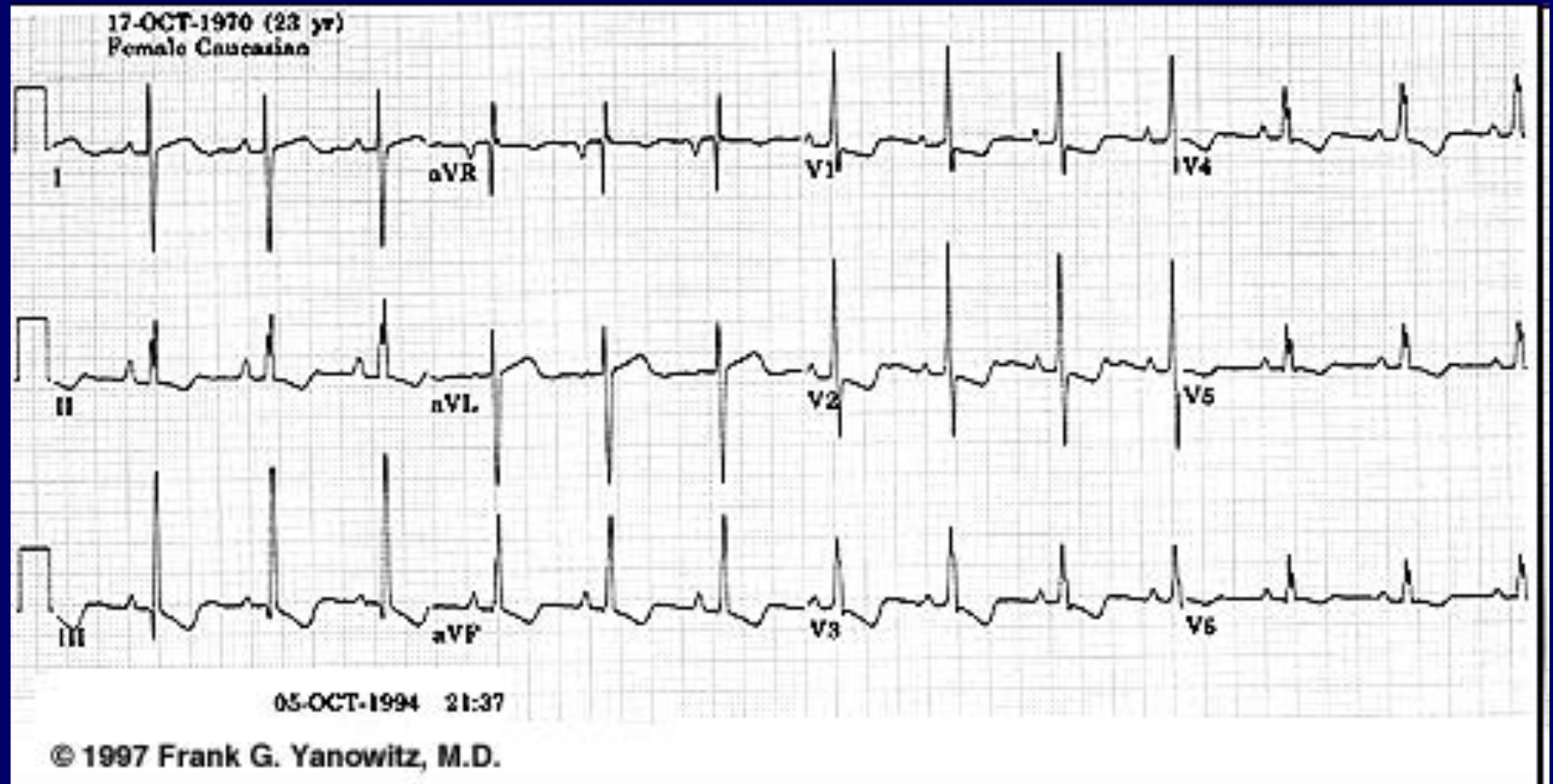
LỚN THẤT TRÁI

Trục trái

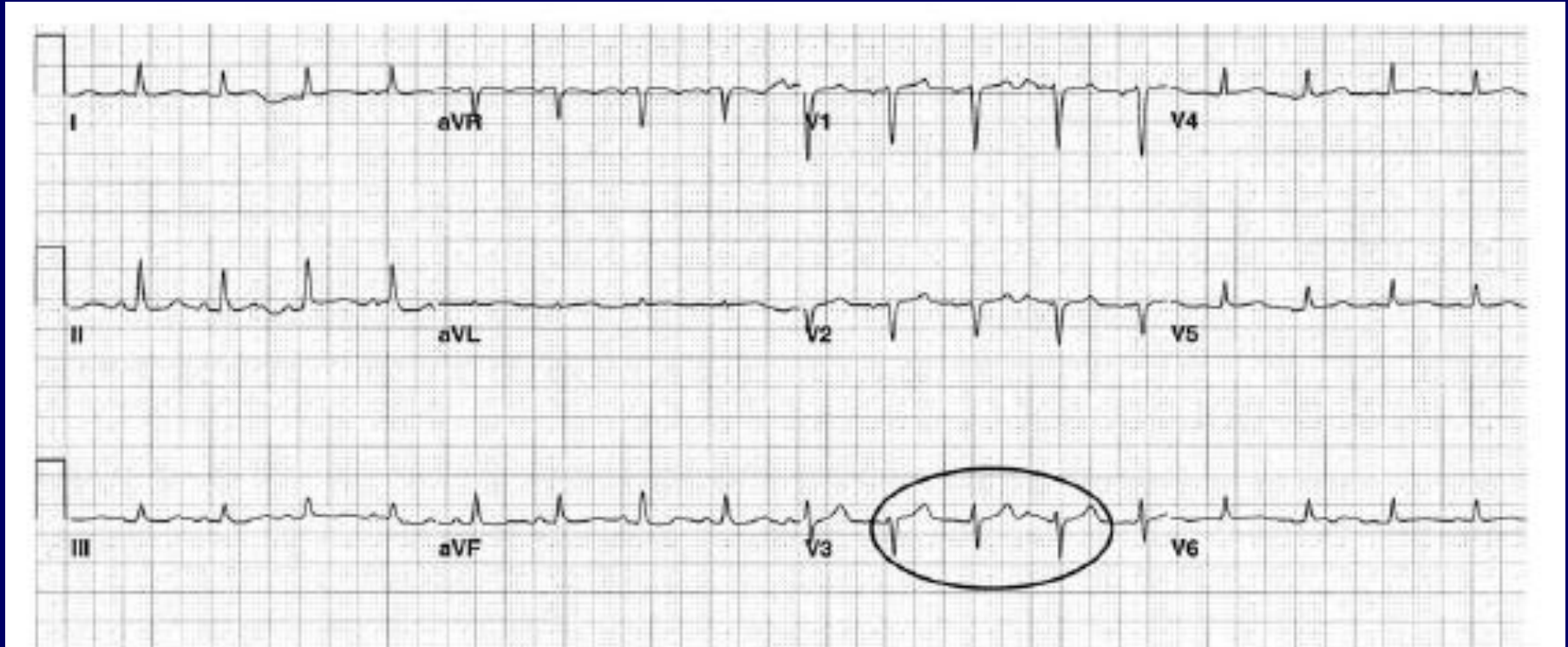
$SV1 + RV5 > 35 \text{ mm}$ (Solokov – Lyon)

LỚN THẤT PHẢI

Trục phải, $RV1 > 6\text{mm}$, $RV1 + SV5/V6 > 11\text{mm}$
 $RaVR > 5\text{ mm}$,

TRÀN DỊCH MÀNG NGOÀI TIM

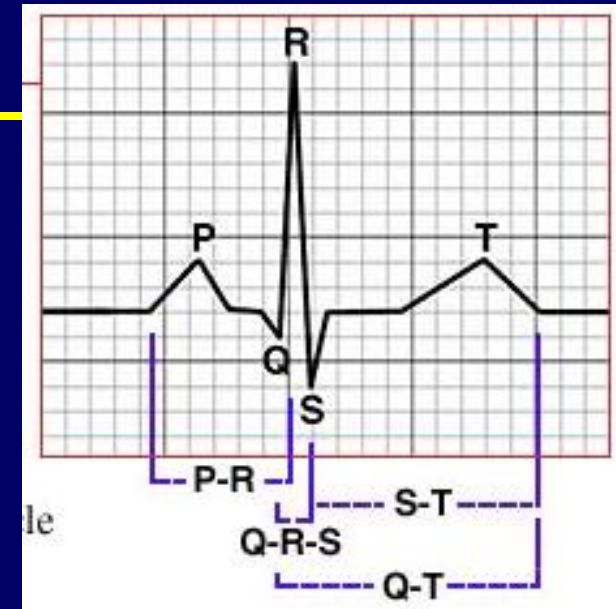
Biên độ QRS < 5mm ở chuyển đạo ngoại vi và < 10 mm ở chuyển đạo trước ngực

ĐOẠN QT

Bắt đầu từ sóng Q đến hết sóng T

$$QT_c = \frac{QT}{\sqrt{RR}}$$

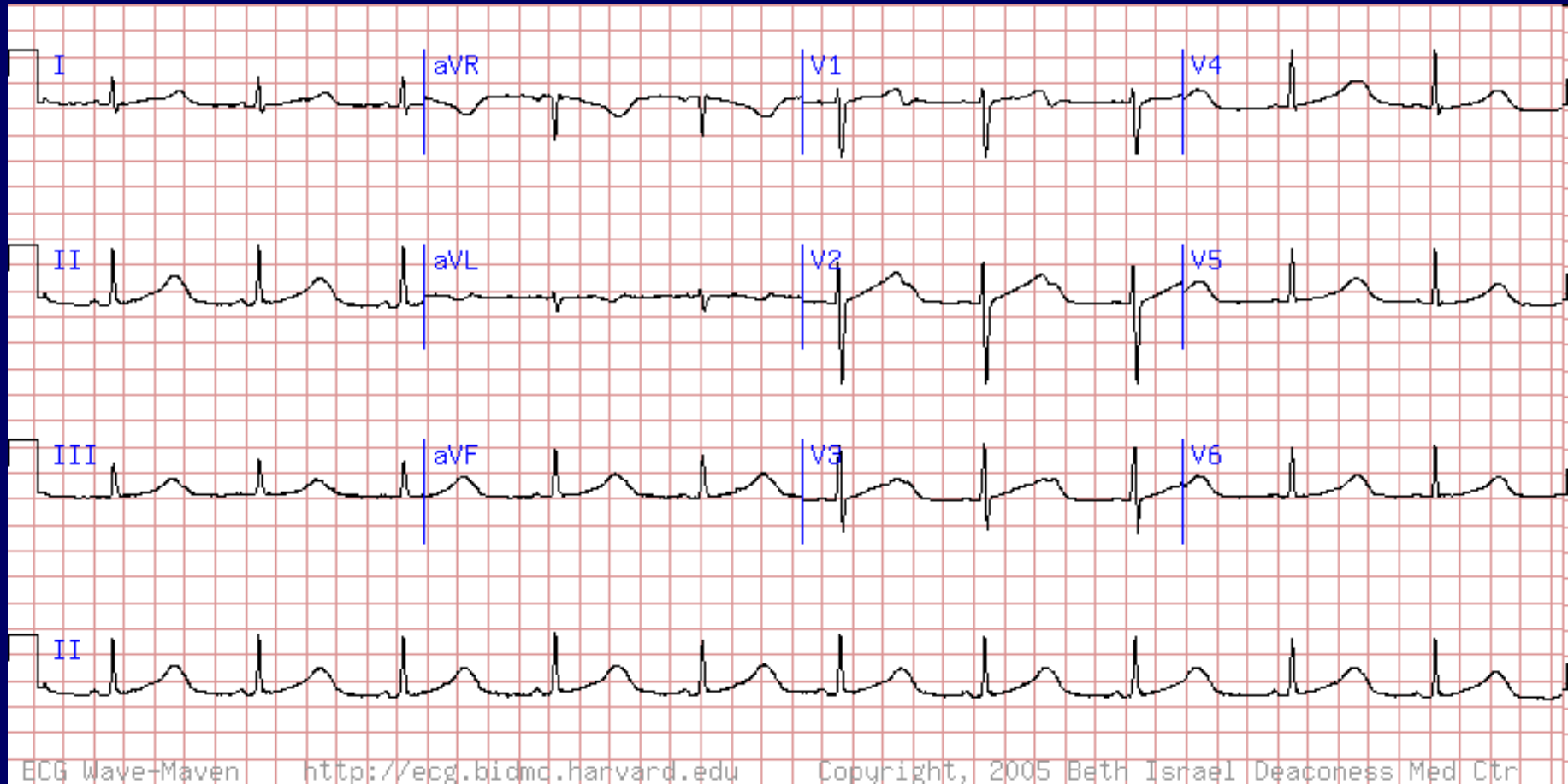
$$QT_c = QT + 1.75(RR - 60)$$

$QT_c < 0,44$ giây ở nam

$QT_c < 0,46$ giây ở nữ

Khi nhịp tim < 100 lần/ phút $QT < 50\%$ RR tương ứng

QT DÀI

Tần số tim 75 lần/ phút

QT > 50% RR tương ứng

Sự thay đổi ST

Bắt đầu từ sóng S đến hết sóng T

Cách xác định đoạn ST

+ Đường đẳng điện (đoạn T- P)

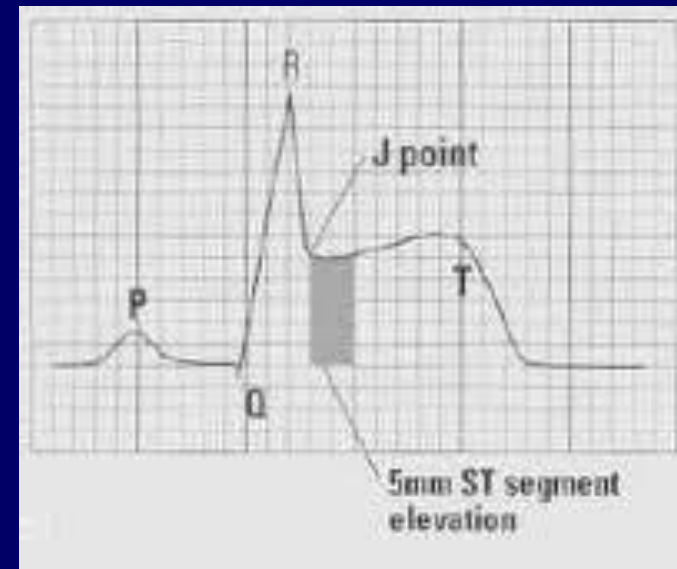
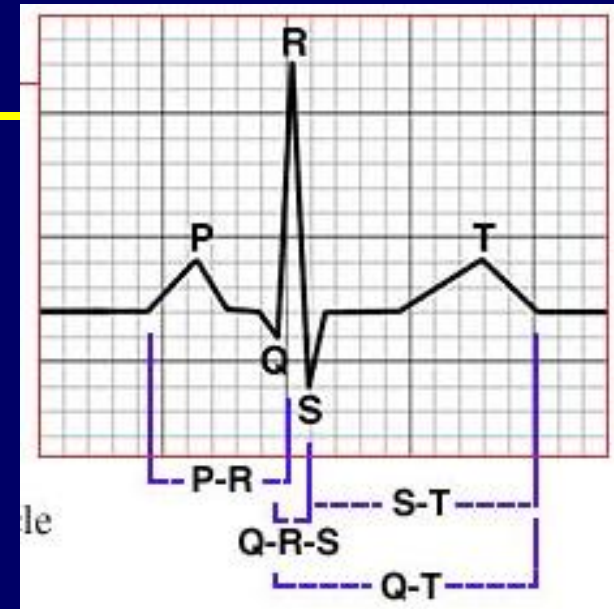
+ Điểm J

+ Đo khoảng cách từ điểm J đến đường đẳng điện

Bất thường

+ ST chênh lên

+ ST chênh xuống

ST CHÊNH LÊN

ST chênh lên kéo dài 0,08s:

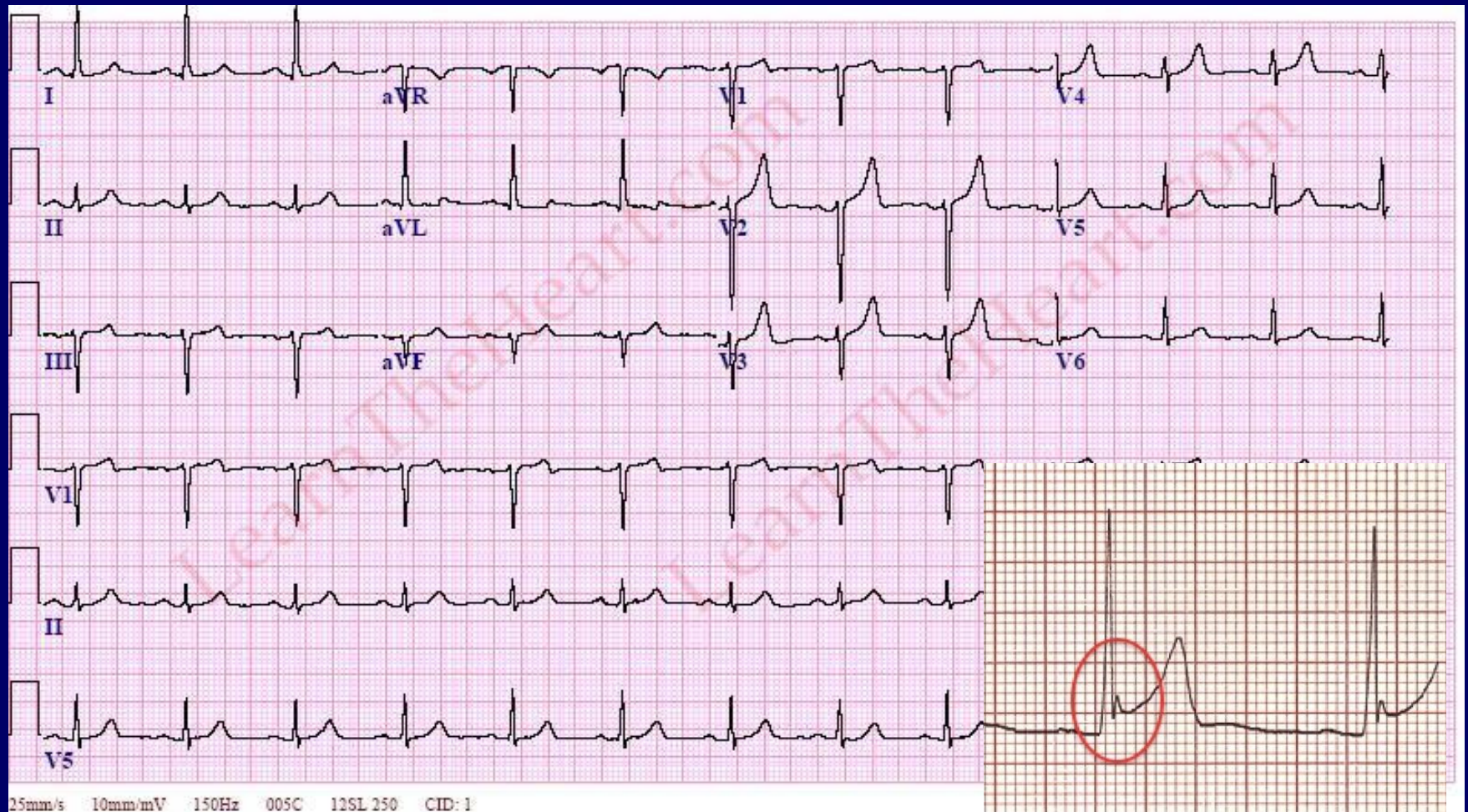
- + > 2mm ở chuyển đạo ngoại biên + V4 – V6
- + > 1mm ở chuyển đạo trước ngực V1 – V3

Nguyên nhân:

- + Hiện tượng tái cực sớm
- + Nhồi máu cơ tim cấp
- + Phình vách thất
- + Viêm màng ngoài tim

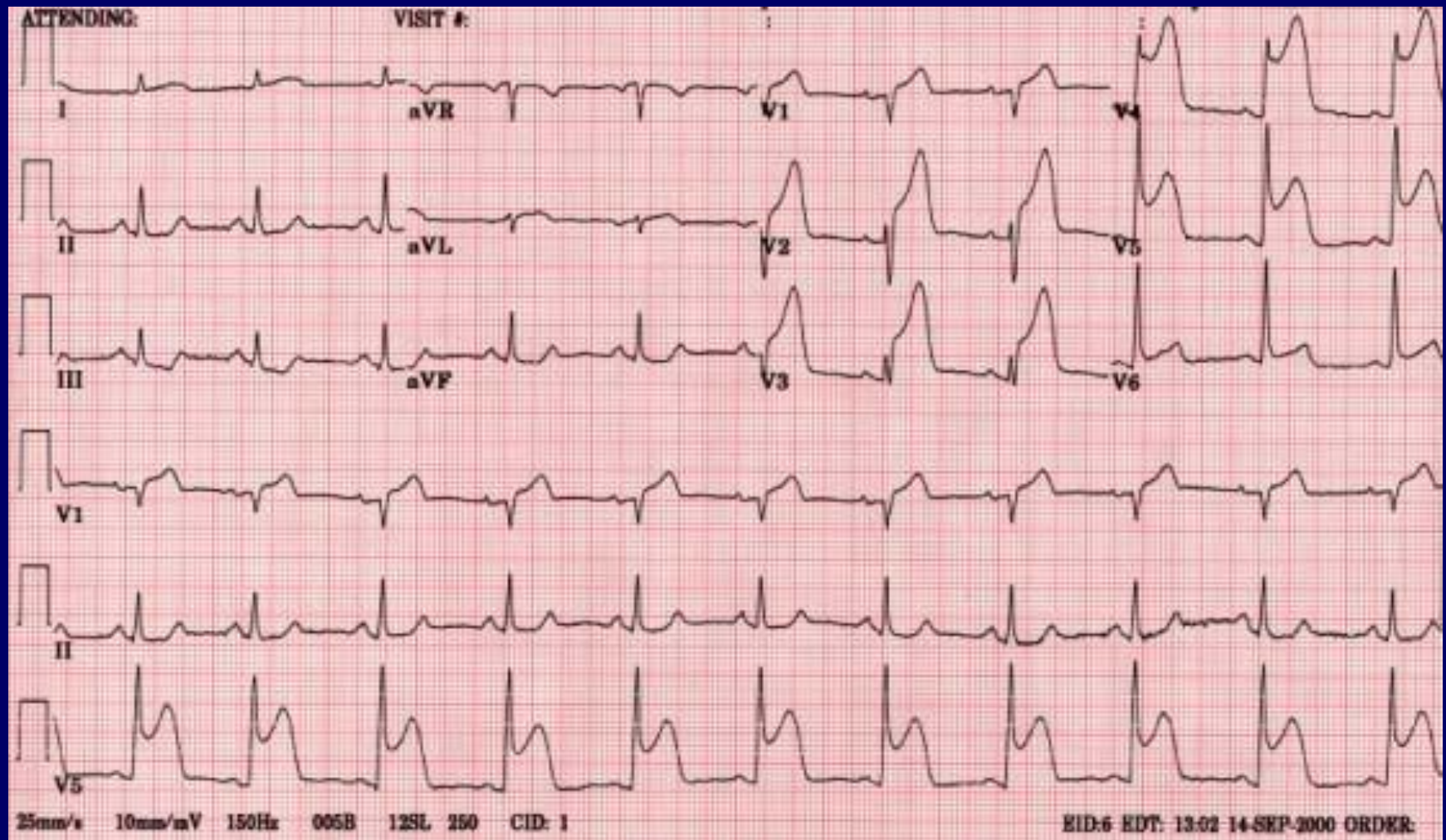

Hiện tượng tái cực sớm

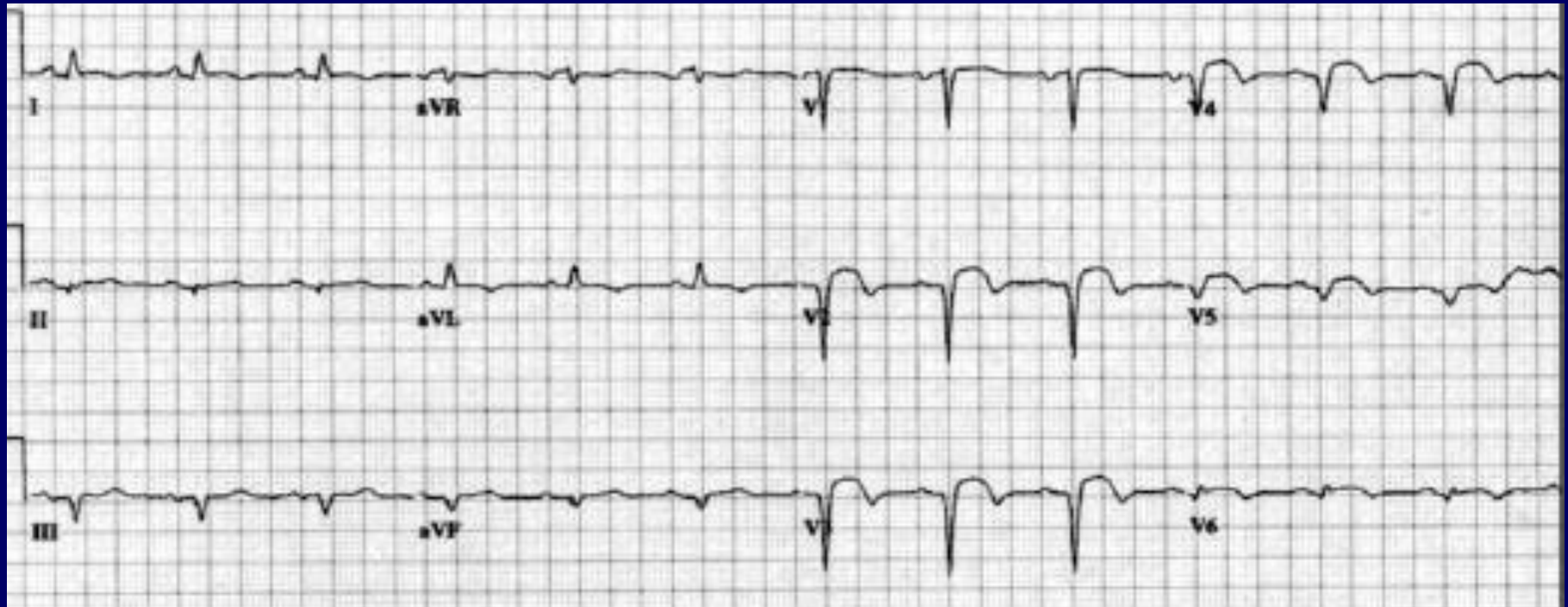

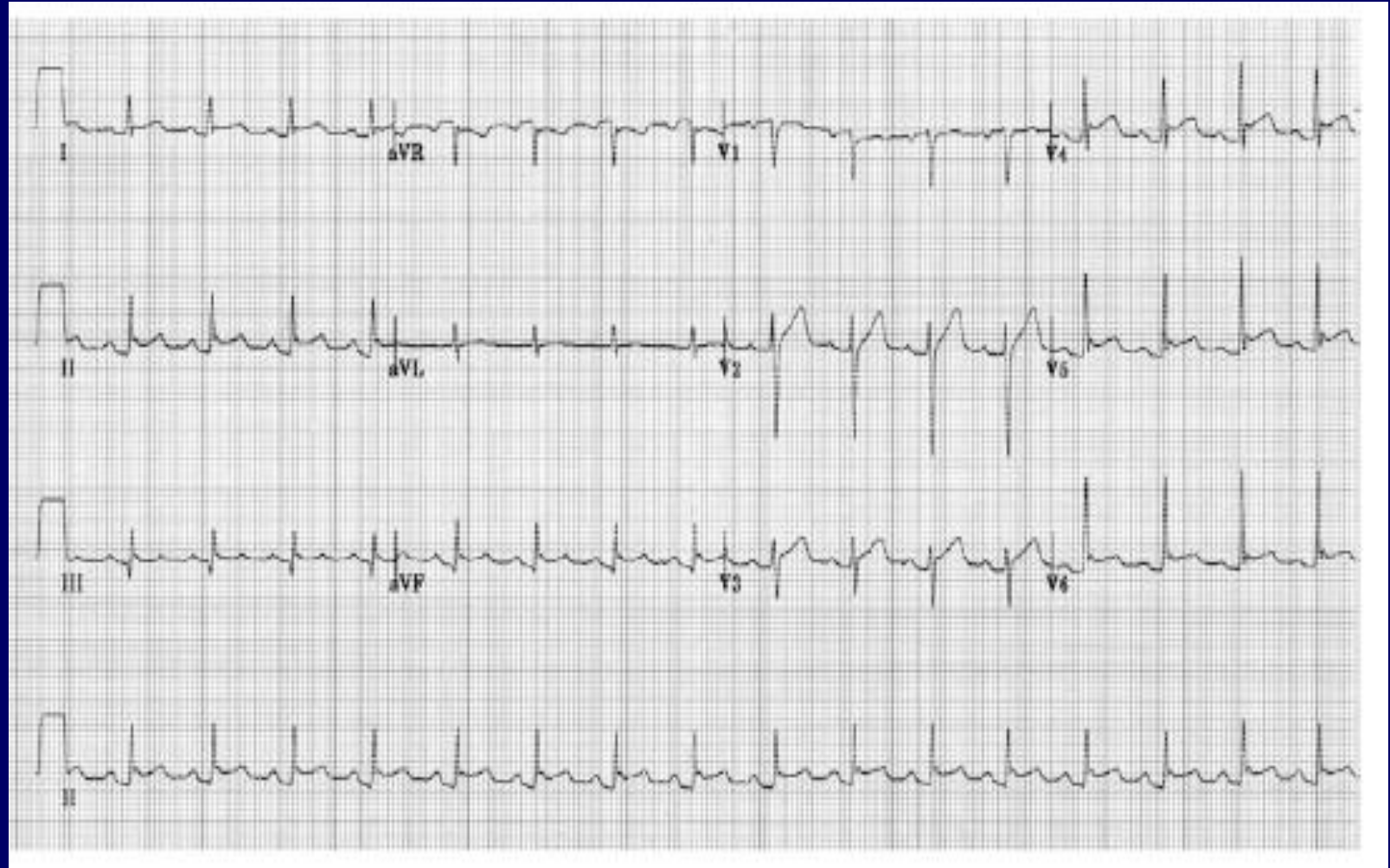
Nhồi máu cơ tim cấp

Phình vách thất

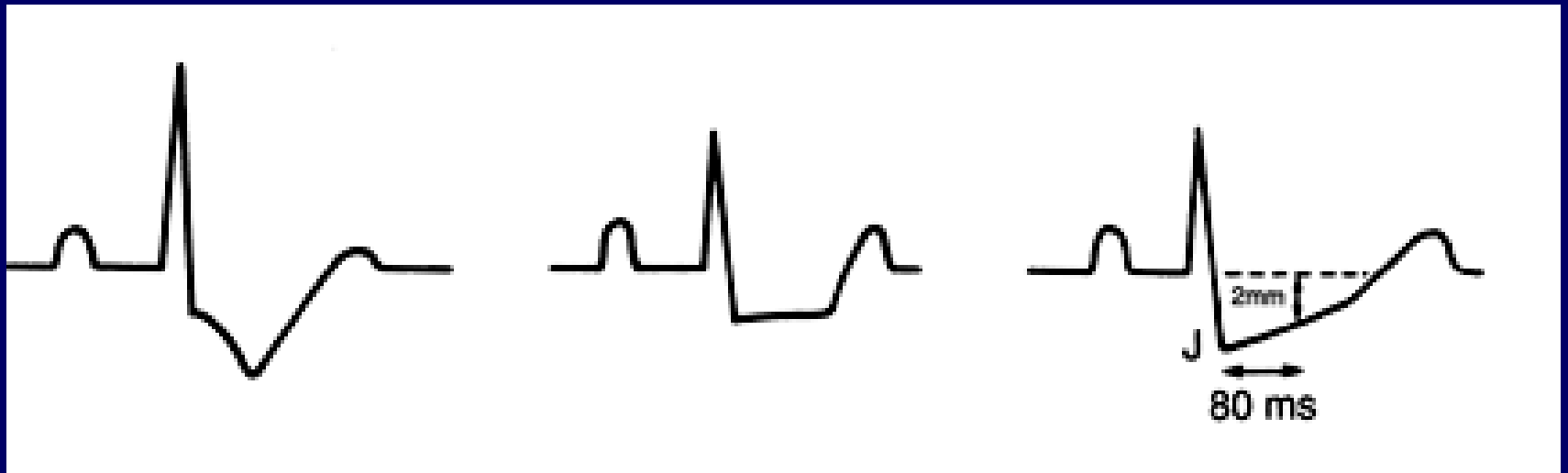
Viêm màng ngoài tim

ST CHÊNH XUỐNG

ST chênh xuống kéo dài 0,08s: $> 1\text{mm}$ ở chuyển đạo.

Dấu hiệu của thiếu máu cơ tim. Có thể gặp trong phì đại thất, ngộ độc Digoxin...

ST CHÊNH XUỐNG

Sóng T

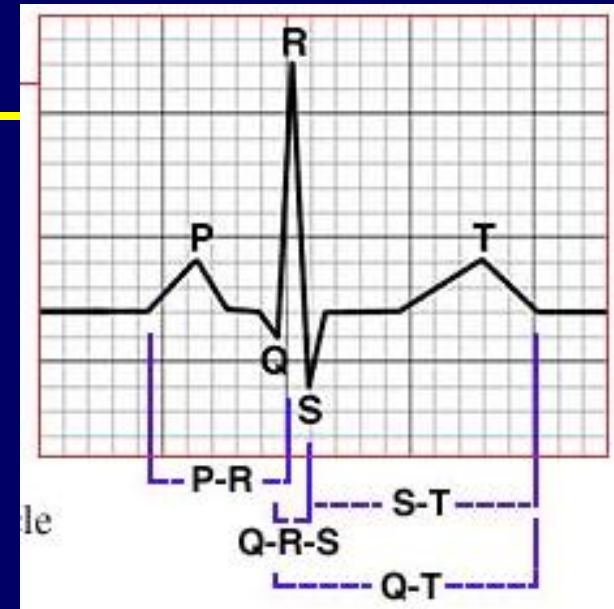
Bình thường

+ Dương DI, DII, V3, V4, V5, V6

+ Âm aVR

+ Thay đổi DIII, aVL, aVF, V1, V2

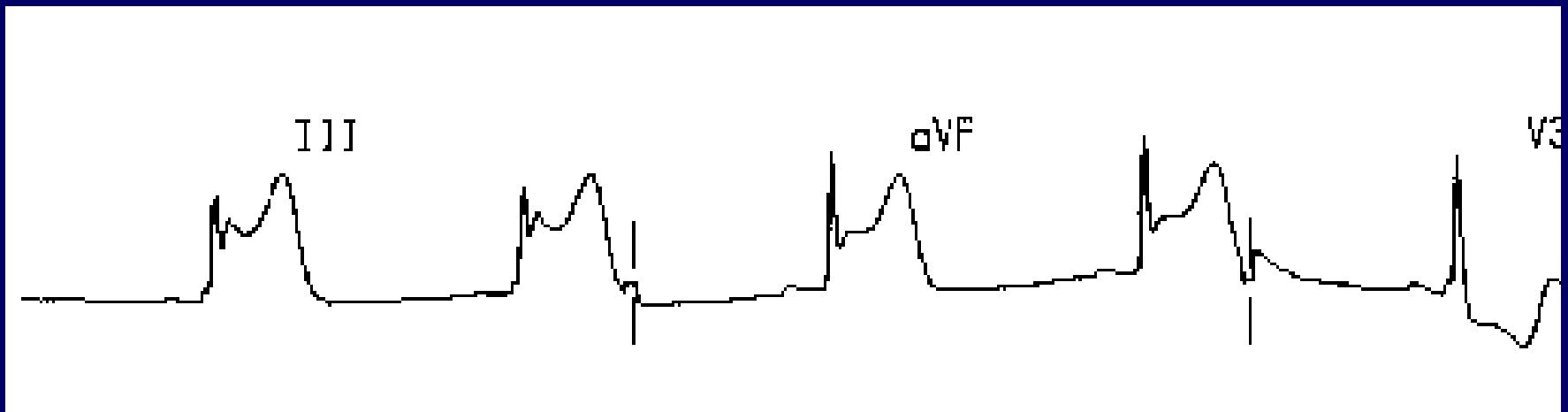
Biên độ không quá 5mm ở chuyển đạo ngoại vi và không quá 10mm ở chuyển đạo trước tim

Sóng T

Sóng T cao

- + Gợi ý bệnh mạch vành
- + Tăng Kali máu
- + Tai biến mạch máu não

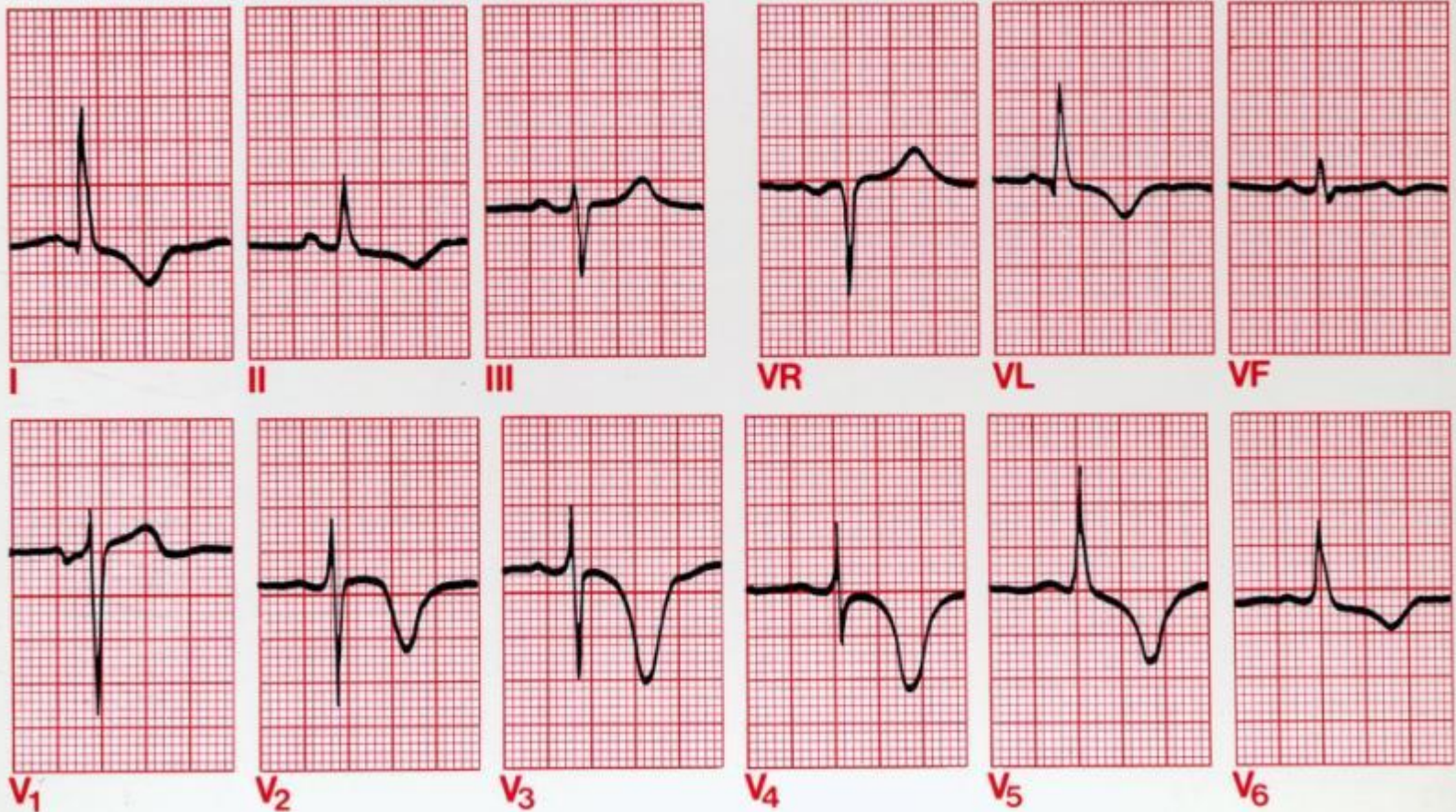

Sóng T

Sóng T âm : thiếu máu cơ tim, hạ kali, suy giáp ...

Ischémie myocardique sévère avec ou sans nécrose
(infarctus sous-endocardique)

Sóng Q bệnh lý

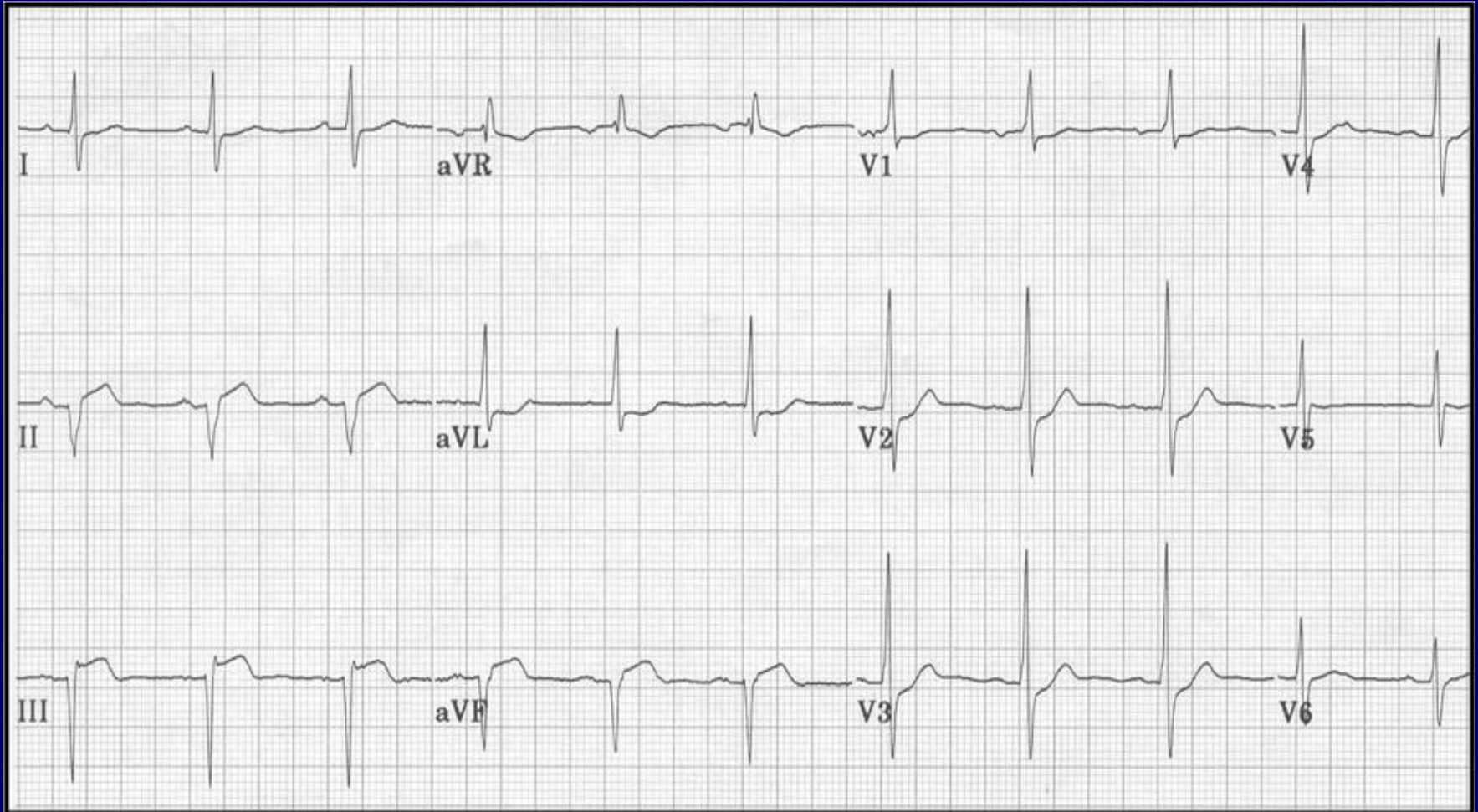
Sóng Q bệnh lý:

- + Sâu hơn $\frac{1}{4}$ sóng R tương ứng

- + kéo dài hơn 0,04s

Thường gặp trong nhồi máu cơ tim cũ (sẹo nhồi máu cơ tim)

Sóng Q bệnh lý

TÓM TẮT

- Đọc ECG đầy đủ giúp chẩn đoán chính xác và tránh bỏ sót tổn thương
- Xác định loại nhịp, tần số, trục, sóng P, đoạn PR, phức bộ QRS, khoảng QT, đoạn ST – T.

